

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szecessziós hivatás.

Budapest, március 20.

(s.) Különös módja a meghívásnak, ha valaki először jól összeszidja, lepecskondiázza azt, akire tárt karokkal vár. Az sem mondható egészen természetesnek, ha az ember először sötnyának, hitványának, gyámoltalanak kiáltja ki a világ előtt azt, akit barátjának, szövetségstársának akar megnyerni. A mi monarchiánkkal esett meg mind a kettő. Az előbbi metódus szerint néhány francia újság, az utóbbi módon egy elég komoly orosz lap csalogat bennünket az orosz-francia-osztrák-magyar hármasszövetségbe. A franciák heves kifakadásokkal támadják a hármasszövetséget, főleg az osztrák-magyar monarchiát, — melyet különben rövidség okáért még mindig *Autrichenak* irnak — a muszka pedig azt a vélekedését bocsátja világgá, hogy Ausztria felbomlása elkerülhetetlen és az osztrák tartományok Poroszország hatalmába kerülnek, hacsak nem csatlakozik Ausztria az orosz-francia szövetséghez.

Valljuk meg, hogy ez a hivatás kissé szecessziós. Köszönjük is szépen, de egyelőre, ugy tetszik, egy kissé nem aktuális a dolog. Egyelőre ugyanis semmi sem bomlik fel, még a hármasszövetség sem. Csak annyi történt, hogy Olaszország egy kis manővert kockáztatott meg a hármasszövetséggel, s ezt a manővert mi elértettük, Németország is elértette, ellenben Európa nagy félreértői, a franciák, nem értették meg. A franciák, akikről joggal mondják, hogy nem tanultak semmit és nem felejtettek semmit, ezuttal ismét nem tanultak semmit, ellenben elfelejtettek sok mindent; az oroszok pedig ezuttal — a franciáktól tanultak és velők együtt felejtettek.

A szövetségstársak bámulatos szolidaritást tanúsítanak abban, hogy nem tudják azt, amit rajtuk kívül mindenki tud és elfelejtik azt is, amit tegnap még ők is tudtak. Mindenki tudja, hogy az olasz manővernek mi a célja és jelentősége. Olaszország egyszerűen arra spekulál, hogy a hármasszövetség megújítása érdekében hajlandó lesz Németország és monarchiánk, de főképpen Németország a kereskedelmi szerződések megújításánál engedményeket tenni. De azt is tudja mindenki, hogy ez a manőver semmi egyéb, mint manőver. Hiszen mindenki tudja, legjobban maguk az olaszok, hogy a másfél évtized óta bevált hármasszövetség, akármilyen becses nekünk, Németországnak és egész Európának, senkinek sem nagyobb érdeke, mint éppen Olaszországnak, amely a szövetségben legtöbbet nyer, holott legkevésbé nyújt és bizony kétszer is meggondolja, mielőtt felbomlani engedne egy kötést, amelyből neki van a legnagyobb haszna a legkisebb befektetés mellett. Tudja ezt maga Olaszország is, s majd ha kenyértörésre kerül a dolog, nem is fog róla megelégedezni. Csak a franciák felejtették el és velők az oroszok.

És elfelejtettek még sok mindent, amit mind meg kellett volna gondolniok, mielőtt egy merész fordulattal átkanyarodtak az új hármasszövetségre. Elfelejtették egyebek közt, hogy nemcsak Ausztriából áll ez a monarchia, hanem *Magyarország* is itt van a beteg Ausztria mellett a maga egészségtől duzzadó államegységével. Nemkülönbözten elfelejtették azt is, hogy belső bajai nemcsak Ausztriának vannak, hanem van még Európában olyan ország, ahol legalább is annyi bomlasztó erő dolgozik az állam gyengítésén, mint a Lajtán túllevő szövetséges államunkban. Amit ők elfelejtettek, legyen szabad ezennel eszükbe juttatnunk.

Beszéljünk először is a *bomlásról*. Ausztriában bizony megbomlottak a nemzetiségek meglehetősen. És veszekszenek egymással évek óta, szinte engesztelhetetlenek látszó vad haraggal, féktelen gyűlölködéssel. Torzszalkodásuk bizony nem válik egészségére Ausztria államszervezetének. És azt a veszedelmet, amelyet a nemzetiségek háboruja felidézett, nem kicsinyeljük mi sem. De ez a veszedelem nem a *monarchia* életét fenyegeti, nem is az osztrák *államát*, hanem egyelőre csakis az osztrák *parlamentarizmusát*, azután is legföljebb az osztrák *alkotmányát*. Szó sincs róla, elég nagy belső baj az is. De nincs-e elég belső baja például Franciaországnak is, amelyben egyenesen a köztársasági államformát fenyegeti a klerikalizmus s a nyílt és titkos monarchisták állambontó szövetkezete? Hiszen még csak tegnap volt, hogy felségsértő összeesküvések fölött kellett itélkeznie a francia bíróságnak. És az óriási, a külsőleg hatalmas és egységes orosz birodalom olyan nyugodt, olyan erős, olyan biztos-e belülről, hogy Ausztriára olyan fölényes sajnálkozással néz le az a pétervári újság? Kérdezze csak meg a cár atyuskát, hány nyugodt éjszakája volt azóta, hogy trónját elfoglalta? Figyeljen csak, majd hallani fogja a zúgását azoknak a vulkanikus erőknél, amelyek a széles, szomorú, csendes, orosz síkság alatt a föld méhében forronganak, susorogva, dübörögve, reszkető borzalommal, meg-meginogtatva a talajt maguk fölött. Igen, az osztrák parlamentben robbantó erők működnek, légberéptéssel fenyegetve a rosszul összerótt épületet. Ám Oroszországban földindulás moraja fut végig időnként a végtelen térségeken és megreszketteti azokat, akik fent élnek és uralkodnak. Az oroszok ne sajnálják Ausztriát, mert beteg a parlamentje. Ne-

TÁRCA.

Morituri.

(*Première a Nemzeti Színházban.*)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ábrányi Emil.*

Sudermann-première volt ma este a nemzeti színpadon. Három egyfelvonásos darabocskát mutattak be az *Othón* szerzőjével ezen a közös gyűjtő címen: *Morituri*.

Első intrádjára ugyancsak keresni kell: mi az összefüggés a három *Morituri*-darab közt? Hely, idő, cselekvés dolgában teljesen különbözők, teljesen függetlenek egymástól. Mind a három egy-egy külön színművecske.

Az első darabocskát Tejá-ról traktál, a hős keleti góth királyról. A második darabban a hatodik század közepéről átugrunk a tizenkilencedik század végére és Fritzen néz velünk farkasszemmel, a fiatal porosz ulánus-hadnagy. A harmadik darabban visszaugrunk a tizenhetedik századnak abba a korszakába, ahol a barokk-stíl uralkodott és a precieuse-öké volt a világ.

Színhely dolgában éppen ilyen nagy a különfeleség. Először a nápolyi öböl egy része látható. (Hátul természetesen a vén Vezuv füstölög, ez a javithatatlan agg pipás). Másodsor a modern Berlin közelében vagyunk, talán Spandauban, valami porosz junker-család falusi dominián. Harmadszor Franciaországnak valamelyik királyi rezidenciájában, ahol az allonzs-parókás udvar időnként tartózkodni szokott. *Sudermann* nem ad bővebb tájékoztatást. A személyeket csak így jelzi: *Die Königin, Der Marschall, Der Maler, Die schläfrige Hofdame, Die taube Hofdame*. Egy pereig azt hittem: talán egy kisebb német udvarba

vezet a szerző, ahol hűségesen majmoltak mindent, amit Páris és Versailles csinált. De megjelentek a marquis-k: *der marquis in rosa, der marquis in blanc-blau*; és láttam, hogy le vannak bélyegezve, mint az ökrök. Molière bélyegét hordják magukon. A végtelenül elegáns, végtelenül neveltséges, végtelenül buta és kappanhangu francia marquis-k közül valók, akiket Molière rajzolt tönkre a nagy demokrata-sokadalnak örök mulattatására. A német szerzőnél persze nem olyan mulatságosak; de az ostobaságuk megvan; sőt még gyarapodott is.

Ave Cézár, morituri te salutant! Ezzel a kiáltással vonultak el a gladiátorok a római imperátor páholya előtt. Lássuk: mi köze a klasszikus *morituri*-szónak a *Sudermann* három egyfelvonásos darabjához?

Gladiátorok nincsenek a darabokban, de *morituri*k, azok vannak. Vannak *küzdő, halálra szánt, halálba induló* emberek. Igaz, hogy voltaképpen csak a két első, *drámánák* nevezeit darabban. A harmadikat a szerző *Spiel*-nek nevezi; és itt egy vastagon tréfás fordulat révén a küzdők ép bírel, kacagva vonulnak ki a királyné terméből, a hűség, az etikett, a precieuse-szerzelem, a hazug erkölcsök neveltséges arénájából.

A *Morituri* szóról tehát kimutatható, hogy *Sudermann* nemcsak a hangzatosság, nemcsak üres parádézás okáért használta három különböző darab közös címét.

Lássuk már most: találunk-e valami gyöngö összeköttetést, valami kapocs-formát a darabok közt?

Összeköttetés nincs, abszolút nincs; de ketjük közt van vonatkozás. A hatodik század közepén élt góth fejedelem és a tizenkilencedik század végéről való berlini ulánus-hadnagy: mindkettő a *katonai-becsületért* lesz moriturusszá. Ebben a vonatkozásban egyúttal a két darab tendenciáját is megtaláltuk: a német katonai-erények dicsőítését. *Sudermann* itt a mos-

tani német császár szájaize szerint dolgozott. Téja és a góth vitézek kirántják magukat az asszonyok karjai közül és mennek a csataternek hívott ideális mézárszékre, mert semhogy alku árán nyerje meg az életét, inkább valamennyi meghal. Herr v. *Drosse*, a Fritzen édes apja (Major ausser Dienst) örömeiben fölujjong, amikor megtudja, hogy a becsületbírósg nem diszqualifikálta Fritzenet. Ujjong örömeiben, hogy a lovagias formák korrekt megtartásával lehetőleg agyon az *egyetlen fát*. A kard és a pisztoly becsülete, az ágyu és a kartács becsülete, a leszakított láb, az átlőtt tüdő és a kifordult bél becsülete: ez lapang Teja és Fritzen, a góth király és a góth ulánus-hadnagy mögött.

A harmadik darabnál (*Das Ewig-Männliche*) talán azt mondhatnók, hogy ebben *Sudermann* valami szatir-játék-félét akart csatolni a két hősiesség, komoly drámai jelenethez. Meg akarta mutatni nekünk, ha netalán nagyon elszomorodtunk és föllekesültünk volna a harcoló és párbajozó point d'honneur példán, hogy van ám másféle megoldás is, sokkal okosabb, praktikussabb és mulatságosabb megoldás. A helyett, hogy a lovagiaság szent nevében halálra kaszabolnák egymást: a *morituri*k életben maradnak és együtt nevetnek, mert jó humorral kölcsönösen kiderítették, hogy az, a miért föl akarták áldozni magukat, nem éri meg egy emberi hajszál elgörbülését sem.

Ha így belemagyarászunk mindezeket a három darabba, könnyen elhiszük, hogy *Sudermann* is a látszólagos össze nem függésben valami magasabb egységfélét tartott szem előtt és ezért nem engedi a színház-igazgatóknak, hogy a három darabot külön-külön hozassák színre.

Pedig a valóság talán inkább az, hogy a ravasz drámaíró a *tanítéme egységét* tartja szem előtt. Ragaszkodik ahhoz, hogy mind a három egyfelvonásost egyszerre adják elő, mert csak így üti a markát az egész estét betöltő darabok honoráriuma.

kik nincsenek parlamenti bajaik, mert nincs parlamentjük; de bajuk, az van, több és nagyobb, mint Ausztriának.

És lám, nekünk nem jut eszünkbe, hogy meginvitáljuk őket a hármasszövetségbe, a világért sem! Megvan ez a hármasszövetség náluk nélkül elég jól, sőt nagyon is jól; ne is félsék, akármilyen történet is odaát Ausztriában. Mert ne felejtsek el azt se, és ezt különösen ne felejtsek el, hogy Ausztria mellett itt van Magyarország is. Akármilyen történet Ausztriában, Magyarország, a maga konszolidált viszonyaival, megdönthetetlen egységével, az uralkodó magyar fajnak föltétlen szuperioritásával mindig elegendő erőssége marad a monarchia nagyhatalmi állásának és a hármasszövetségnek. Odaát ronthatják, emésztethetik egymást az ellenséges elemek, a monarchiát meg nem ronthatják, föl nem emésztethetik, a hármasszövetséget pedig egy szikrányival sem gyöngíthetik.

Amint Ausztriában halad előre a bomlás folyamata, úgy halad egyenes csapáson, biztosan és fel nem tartóztatva semmitől az a történelmi folyamat, amely az osztrák-magyar államszövetség hegemoniáját ide sodorja át mihozzánk. Ausztria gyöngesége ennek a monarchiának a nemzetközi súlyát nem kisebbitheti, csak sulyponthátja a helyzetét változtatja. Aki tisztán lát, az látja ezt a történelmi folyamatot, amely viszi előre, egyre előbbre az átalakulást. És az a szerencse, hogy Németország tisztán lát. Németország látja, hogy ennek a monarchiának a belső ereje már régóta itt van elraktározva Magyarországon. Ez a raktár elég gazdag arra, hogy pótolni lehessen belőle minden fogyatkozást, amely odaát támadhat; sőt belső gazdagsága akkora, hogy megnövekszik, valahányszor amott reája szorulnak. A magyar fajnak ősi államfenntartó ereje az a kiapadhatatlan erőforrás, amely annál gazdagabban buzog, minél nagyobb az erők fogyatkozása túl a Lajtn. Ez az államfenntartó erő a monarchiának is fenntartó ereje. Felismerte ezt Németország, amely bennünk látja a hármasszövetségnek is biztos támaszát és amelynek miértünk kell a hármasszövetség, nem Ausztriáért.

És ha végképpen befejeződik az a történelmi processzus, amelynek az eredménye a monarchia erőviszonyainak külső átalakulása lesz — mert belsőleg már be van fejezve az

átalakulás — és az osztrák-magyar monarchia átváltozik *magyar-osztrák monarchiává*; ha majd a magyar nemzet teljes élvezetében lesz mindannak, amire államfenntartó, a monarchiát fenntartó és a hármasszövetséget szilárdító erejével jöget váltott: akkor fogja csak igazán teljesíteni hatalmas misszióját a közép-európai nagy békeszövetség.

Ezt majd meg fogják tanulni az oroszok és a franciák. De addig se felejtsek el, amit máris tudniok kellene.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Az e heti minisztertanácsot csak a hét vége felé tartják meg.

Országgyűlés. Az ülés előtt megint folyt a találgatás: lesz-e valami a kereszt-ügyben vagy nem lesz? Hát semmi sem volt, se napirend előtt felszólalás, se napirend után interpelláció. S mint-hogy a főrendek bizottsági munkája megkívánja ma a miniszterek jelenlétét s ennél fogva a mai ülés napirendjére nem is tűzték ki az Adria-javaslat folytatásának tárgyalását: az ülés nagyon rövid ideig tartott. Mindössze a króta-bizottság tagjait választották meg és pedig a jelölés szerint gróf Andrássy Gyulát, gróf Apponyi Albcrtet, Falk Miksát, Horánszky Nándort, Láng Lajost, Mallevics Sándort, Tisza Kálmánt, Tomasich Miklóst, Pulszky Agostot és ifj. gróf Zichy Jánost, — ezzel az ülés be is végződött. Holnap folytatják az Adria-javaslat tárgyalását.

A budapest-erzsébetvárosi választás. Budapest VII. kerületben folyó hó 23-án, szombaton lesz a képviselőválasztás. A választás elnöke Heltai Ferenc országgyűlési képviselő, aki a jelölésre vonatkozólag a következő értesítést teszi közzé:

A budapesti VII. kerület országgyűlési választóit értesítem, hogy a f. hó 23-án, szombaton, tartandó országgyűlési képviselőválasztásra, képviselőjelölt ajánlást, az 1874: XXXIII. t. c. 70. §. értelmében, f. hó 22-ikén, pénteken, reggel 8-9 óra között és délután 3-4 óra között, lakásomon (II., Oszlop-utca 24. szám) fogadok el.

Dr. Heltai Ferenc
választási elnök.

A költségvetés a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi bizottsága ma délben Samassa József előklete alatt ülést tartott. A kormány tagjai közül ott voltak Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, Hegedűs Sándor, Ploz Sándor, Wlassics Gyula miniszterek és a honvédelmi miniszter képviselőjében Gromon Dezső állami titkár. A jegyzőkönyvet báró Rudnyánszky József vezette.

Először a vármegyék közigazgatási, árva- és

gyámhatósági kiadásainak fedezésére szükséges 313.229 korona póthitelre vonatkozó törvényjavaslat került tárgyalás alá, amelyet a bizottság Samassa elnök ismertetése alapján megjegyzés nélkül elfogadott.

Az 1901. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat s az ezzel kapcsolatos következő jelentések kerültek ezután tárgyalásra: a honvédelem- és képző-intézetek mult évi állapotáról; a közöshadseregbeli nevelő- és képzőtételekben a mult évben az állami alapítványokra elhelyezett magyar növendékekről; a hadmentességi díjalap 1899-iki állapotáról; a honvédelmi és belügyminiszteri együttes jelentés a honvédelemhez 1899. évi állapotáról; a beszállásolási törvény végrehajtási utasítása 19-ik mellékletének módosításáról; a pénzügyminiszter jelentése az 1899. évben eladott állami javakról; az állami kezelő tisztviselők kérvénye, anyagi helyzetük javítása iránt; a kiscsurgói zománagyártelep eladásáról szóló jelentés.

Samassa elnök hosszabban ismertette a költségvetést.

Báró Prónay Dezső bíráló alá vette a költségvetést s beszéde kapcsán foglalkozott a fumei kérdés fázisaival is.

Az általános vita során ennek következtében több ízben felszólalt Széll Kálmán miniszterelnök, a felhozott megjegyzésekre válaszolva. Itt tették meg észrevételüket Darányi, Hegedűs, Ploz, Lukács miniszterek is. A költségvetést általánosságban elfogadták s a részletes tárgyalás során Korönyi F. a belügyi költségvetés kapcsán örömmel konstata, hogy az ország közegészségügyi állapota állandóan kedvezőbb s köszönetet is mond ezért a belügyi kormányzatnak, amelynek a viszonyok ilyen örömdetes javulásában kétségtelenül előkelő része van. Ezután a részleteket is megszavazták s elfogadták a költségvetéssel kapcsolatos jelentéseket.

Végül az állami gyermekmenedék-házakról szóló törvényjavaslatot tárgyalta a pénzügyi és közjogi bizottság együttes ülésben s a törvényjavaslatot változtatás nélkül elfogadta.

Pártfogás dobszóval. A budapesti kereskedelmi és iparkamara a kereskedői körökből azt az értesítést nyerte, hogy Cegléd város tanácsa Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjának utasítása folytán dobszóval kihirdette, hogy a szőlőtulajdonosok a permetezésre szükséges rézgáliót kizárólag a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől vásárolják, illetőleg, hogy e célból rézgálic-szükségletüket a város gazdatanácsnoki hivatalánál bejelentik. A kamara a kormány előtt már ismétlen kifejtette, hogy az említett szövetkezet lényegében és egész üzleti eljárásában semmiképp sem különbözik más üzletektől és hogy ennél fogva az állampolgárokkal szemben követendő egyenlő elbánás elvével nem egyeztethető össze, hogy a kormány részéről nagymérvű erkölcsi és anyagi támogatásban részesítették. Elhatározta tehát, hogy sürgős felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez

A valóság talán inkább az, hogy egy igen közönséges spekulációval állunk szemben. Hatást ígérő tablókát, mozaik-képeket állított össze a multból és a jelenből. Spekulált a keleti góthok korszalmjével, a modern porosz ulánus-erzedek egyenruhával és a XIV-ik Lajos korában divatos öltönyök selymével, csipkéivel, piros cipő-sarkaival. Az első darabban a góthok halálós küzdelmébe, a fegyveresatagjába belevegyítette a Vadon fából ismeretes szűz és vajszaqu navitást. A másodikban a porosz militarizmusnak annyira tetsző és a hadseregek révén más európai államokban is nagyszerűen imponáló katonabesülettal pózol és a kardesörteő junkerthumot megfajlítja egy beteges, gyöngéd, szecessziós anyával, akinek álmai, víziói vannak, hogy a közönség remegjen, mint a koosnya és a zsebkendőjét könnyel sirja tele. A harmadikban egyszerűen csak mókázni akart, hogy a megelőző szomorúságok után a közönség egy kissé fölviduljon. Felújított egy régi operett-témát és Molière-től kiköleszött figurákat léptetett ki benne. De mig Molière-nél a szatira éles és világos, a kómius alakok élnek és természetesen mozognak: ez egy zavaros bábjáték, tarkítva lehetetlen helyzetekkel és izetlen durvasággal.

I. Teja.

A keleti góthoknak az a törekvése, hogy Itália szívében germán birodalmat alapítsanak, 552-ben végképpen megüszült. Teja volt az utolsó osztró-góth király. Mindössze fél esztendeig ült a trónon. Hősies erényekben megközelítette nagy elődei, Theoderichet és Totlát, de az alatta megindult irtóháboruból elretentő például szörnyű vérengzésekre vetemedett. Páviában háromszáz előkelő római ifjút végeztetett ki. Ugyanígy bánt el minden római patriciussal és szenátorral, aki a góthok hatalmába került. Öcsesét, Aligert, Jusztinian bizánci császár hadvezére, az eunuch Narses 552-ben Cumaenál ostrom alá fogta. Teja

segítségére sietett, elsáncolta magát a Vezuv környékén és két hónapig szakadatlanul zaklatta a görögöket, de nyílt esatába nem bocsátkozott velük, akik huszszorannyian voltak. Végre Narses megvesztegette az osztró-góth flotta vezérét, aki a Teja táborának szánt eleséggel a görögök közé hajózott. Megadják-e magukat, vagy áttörjenek-e a görögök ostromzárán, ez volt a kérdés. Teja hős lelke a harcot választotta és a góth férfiak helyeselték a választást. Megkezdődött az utolsó küzdelem. Teja úgy esatázott a hadsorsok élén, mint egy antik hős. Ha pajzsát keresztül ütötték az ellenség dárdái, új pajzsot nyújtott át a fegyverhordozója. Egyszer tizenkét gerely furdott a pajzsába; olyan nehéz volt, hogy megroskadt a terhe alatt; a közben, hogy ki akarta esrelni, hamar egy dárda nyomult a mellébe és az utolsó keleti góth király halva rogyott alá. Összesen vagy 1000 góth maradt életben, akik végre megadták magukat Narsesnek. Szabadon vonulhattak el, de meg kellett esküdniök, hogy kimennek Itáliából és az Alpokon túl telepednek el.

Sudermann az utolsó keleti góth király utolsó napját foglalta össze ebben a drámai dióhéjban.

A góthok várják az élelemszállító hajók érkezését és mert szörnyűségben koplálnak: meg-házasítják a hős királyt. Egy Balthilda nevű góth hajadont adnak hozzá feleségül, aki azelőtt sohasem látta Teja fejedelmet. Teja harcias, dühös legény; rá se hederit a feleségére, annál kevésbé, mert hírül hozták, hogy az eleséges hajók a görög táborba vitorláztak. Teja a mellett van, hogy mielőtt éhen halnának, ütközniük kell; haljanak meg valamennyien hős halállal. Kimegy a sátra elé és lelkesítő beszédet tart katonáinak. (Eppen mint II. Vilmos esászár.) Mind elhatározzák, hogy követik a királyt a végső küzdelembe.

Ejfel. A hős Teja álmatlanul hever medvebőrös fekhelyén. Ekkor Balthilda, az új királyné, hideg felvágással, gyümölcsessel, boros kanocsokkal tele rakott kosárral közeledik hős és haragos férjéhez. Teja először zavargatja el magától a fiatal

királynét. Azt mondja, nem éhes és a húst, gyümölcsöt, bort mind a sátra előtt őt álló közkatonáknak adja. De csakhamar meglepő változások megy át. Balthilda hizeleg és a hős, vad Teja kijelenti, hogy eddig félreértették; Balthilda az első és egyetlen, aki végre megérti. (Pedig azelőtt sohasem látta!)

Annnyira el van ragadtatva ettől a fölfedezéstől, hogy az étvágya is megjön. De mit csinálnak? A húst és a bort elajándékozták. Se baj. „Eredj, drágám, a tábori almáriumban van két darab szaroz kenyérháj és egy köcsög savós aludt-tej!” A királyné hozza és megfelel a kenyérhajat, azután isszák az aludt-tejet. Teja berug a savótól, enyeleg, szinte cicázik a fiatal királynéval, mint egy naturbursh. A tej végigfolyt a bajuszán, szakállán. Jól fest a góthok legvitézebb vezére. „Csókoldj meg!”, szól a királynéhez. Balthilda naivul rázza osztró-góth fejecskéjét. „Nem? Hát miért nem?” — „Gyere, megsugom!” — „Nun?” — „Du hast einen Milchbart!” — „Na warte!” kiált még naivabban a király és készül kergetni a tréfás királynét a trónszék körül. Ekkor jelentik, hogy megvirradt és a tábor készen áll. Várom, hogy a hős király az irtes aludt-tejes köcsögöt fogja sisak gyanánt a fejébe nyomintani. De nem. Csak ennyit mond az ifju, szűz hitelesártnak: „Nekem úgy tetszik, mintha ebben az órában karöltve jártuk volna be a gyönyörök és fájdalom egész világát!” Hm! A gyönyörök és fájdalom egész világa csak ennyiből állana: egy köcsög aludt-tejből és egy Milchbartos viccből, mint nászéji mulatságból? — Ezek után a hős Teja (rum nélkül) tejtől csepeggő szakállával a góthok élére áll és a tüggönyű összecsapódik.

A vajas szirupnak, a tejjel kevert citromvíznek, a hamis, mesterkélten navitásnak, a divatlapos korfetesnek olyan lötyedéke ez a heroikus egyfelvonásos, hogy csikarást kaptam én is, mint az a góth Zeltwächter, aki kezdi a darabot ezzel a mondással: Ich steh' so krumm, weil mir der Hunger dann weniger Bauchgrimmen macht!

olyan intézkedés iránt, hogy nemcsak az újban panaszolt sérelem orvoslása céljából, hanem a jövőre nézve általában mellőztessék ezentúl az olyan eljárás, amelylyel a hatóságok tekintélye és befolyása egy üzet érdekében, a többi kereskedő rovására érvényesíttetik.

Morzányi Károly programbeszède. A VII. kerületi szabadelvű Morzányi-párt csütörtökön, 21-én, délután 4 órakor a Royal-szálló nagytermében közgyűlést tart. Ez alkalommal mondja el dr. Morzányi Károly programbeszédjét.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiai kongresszus 27-es bizottsága ma délután folytatta tanácskozását. A bizottság ma az iskola- és nevelésügyet; első sorban a népiskolai intézményt tárgyalta. Elhatározták, hogy a 27-es bizottság javaslatának 89. §-hoz hozzátartozó az, hogy az 1876. évi XXVIII. t. c. 7. §-nak 5. pontja és az 1893. évi XXVI. t. c. 13. §-a figyelembe veendő. Továbbá, hogy a 27-es bizottsági javaslat 107-ik szakaszának a végéhez függesztendő a püspöki karnak az az észrevétele, amelyet a 89. §-ra nézve tett. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a nyugdíjgyőről autonómiai szabályrendelettel csak annyiban intézkedik, amennyiben az az 1875. évi XXXII. törvények és az 1891. évi XLIII. törvények szükségessé teszi. Ezután a *katolikus középiskolák* kérdéséről tárgyalták. Hosszabb vita indult meg, amelyben részt vett Ugron Gábor, Sághy Gyula, gróf Apponyi Albert, Győrffy Gyula és Hortoványi József.

Ugron Gábor azt hangoztatta, hogy ennek a pontnak a katolikusok nem engedhetnek. Minden lekezeset ugymond, arra törekszik középiskolánkban, hogy minden hívője egyháznak hitvallója legyen. Minden lekezeset teheti ezt, de a kath. középiskolákban az állam vezetői a közoktatást, ez pedig a lekezesetlenség elveit hirdeti — tanítói útján s így a katolikus intelligencia teljesen elbanyagolva neveltetik. Ezt tovább tűrni nem lehet! Ma az összes hírlapokban, könyvekben mind, a sorok között szét van szórva az a mérég, mely a katolikus nézet ellen foglal állást. Ha már így mérgezik katolikus intelligenciánkat, az ellen védekezünk kell, az ellen pedig csak úgy küzdhetünk, ha középiskoláinkat kezünkben tartjuk.

Sághy Gyula: Ha arra akarunk törekedni, hogy ifjainkat katolikus hitbizottságra s hazafiasságra oktassák akkor az autonómia kezéből a középiskolák nevelését ki nem adhatjuk.

Gróf Apponyi Albert sztozik Ugron Gábor nézeteiben. A miniszter argumentációjából egyetlen egyet sem fogad el. Az eltérő eljárásra nézve más véleménye van. A cél nem egy-két gimnázium, hanem a katolikus tanügyi átvétele. A katolikus nevelés-ügy biztosítása miatt szembe száll minden alkalommal, csakhogy a katolikus nevelés ügyét kezünkbe tartjuk. Ezért e cél biztosítására s az akadály elhárítására, a miniszteri nyilatkozatot nem fogadja el, mert ennek a háttérben az a lélelem rejlik, amelyek által az a politikai kérdésekre is kibát. Egy ideiglenesen átmeneti korszakot kell elfogadni, s ez időben iparkodjunk iskoláink és javunk leghatékonyabb ellenőrzésének a biztos sikert megszerezünk.

II.

Fritzchen.

Fricike ulánus hadnagy. Atyja, Herr v. Drosse, Major a. D. nagy vívőr volt valamikor és azt tartja, hogy a fiatal ember tombolja ki magát, mielőtt megházasodik. Ezért küldi el Fricikét a világra; ezért adja katonának az ulánusokhoz. Pedig Fricike Agnest, az apja falusi kastélyában lakó rokonszerette és ha korán feleségül vehette volna (még mielőtt tombolni küldték), nem érte volna utól a gyalázat és a romlás.

Fritzchen régóta nem írt levelet és ez aggodalomba ejti nemesek a szívbarjós anyát, hanem Drosse urat is, aki készült behajtani a városba, hogy mindennek a végére járjon. A mikor éppen fogják a lovakat a kocsiába: betoppan Fritzchen, a várva-várt. Szívbarjós anyja előtt elmaradását különböző okokkal menti, de az apa rosszat sejt és mikor egyedül maradnak, őszinte vallomást kér a fiától. A fiu vall: „Egy óra múlva halott vagyok!” Es elmondja mi történt. Fritzchen — az apa receptje szerint — nagy stilben udvarolt Lanszki kapitány szép feleségének. A brutális férj rajtuk ütött és a fiut, aki a bizalmas tete-á-tete-ben letette tisztí kardját, kikorbácsolta a lakásából, egészen az utcáig. Az apa indignációja, majd kétségbeesése loirhatatlan, amikor megtudja, hogy Lanszki megtagadta az elégtételt Fritzchen segédeknek és becsületbíróság ül össze a párbajképpesség megvitatására. Mi lesz, ha párbajképtelenség nyilvánítják? — „Elmenjek talán Chikagóba és pálinkás boltot nyissak, vagy marhákkel kereskedem az apám kapitálisával? — Megtettél volna ezt?” Kérdi az apjától. Az öreg őrnagy némi zavar után büszkén és határozottan oda vágja: „Nem!” — Ebben a pillanatban jön Fritzchen ifju bajtársa, Hallerport hadnagy és jelenti, hogy a becsületbíróság megengedte a párbajt. „Gott sei Dank!” kiáltja mind a kettő és átölelik egymást. Föltételek: tizenöt lépés, öt lépés avansz s addig lönek,

Ugron újabb felszólalása után Győrffy Gyula is az autonómia hatáskörébe követeli a katolikus alapokból fenntartott iskolákat. De ha biztosítva volna, hogy a szerzetes rendek, testületek által fenntartott tanintézetek és iskolák feltétlenül átadtnak az önkormányzat hatáskörébe, akkor az alapítványokból fenntartott iskolákra nézve, az azokhoz való jogunk világos ienntartásával a szervezeti szabályzatokban, hajlandó gróf Apponyi Albert indítványát az iskolákra nézve elvleget elfogadni, de ekkor is a részletekben sokkal hatékonyabb befolyást kíván az önkormányzat részére biztosítani.

Hortoványi József felszólalása után a vita folytatását holnapra halasztották.

Katonák a mezőgazdaságban. Az erdélyi gazdasági egyesület hosszabb feliratot intézett a képviselőházhoz a tényleges és tartalékos katonaságnak aratás idején való szabadságolása és a földműves-iskolát végzett katonák két éves szolgálati ideje tárgyában. A felirat a következőkben foglalja össze a mezőgazdák kívánalmait:

Ha összegezni akarjuk azokat a kívánalmakat, melyeket mezőgazdaságunk és főleg kisbirtokosságunk érdekében a népképviselő első fórumához, a magyar képviselőházhoz intéztünk, azokat a következő pontokba foglalhatjuk:

1. A mezőgazdasági munkaerő szaporítása és a mezőgazdasági üzemköltségek csökkentése céljából a gabonafélék aratási idejére a tényleges állományú katonák vidékenként, vagy esetleg hadtestparancsnokságoként megállapítandó időben és időtartamra szabadságoltassanak.

2. A tartalékos katonai állomány az aratásnak ezen vidékeken megállapított idejében fegyvergyakorlatra ne be hívassék.

3. A cs. és kir. hadügyminiszter 1895. július 22-ikén kiadott 4643. sz. rendeletnek szövege a fakultatív „szabadságolhatók” helyett a szándékolt cél elérésére az imperatív „szabadságolandók” kifejezéssel és hatálylaval módosítottassék.

Régi kívánalmak ezek az egész monarchia mezőgazdaságának, de ezek a kívánalmak sohasem voltak jogosultabbak, fontosabbak és égetőbbek, mint most, mikor a mezőgazdaság nemcsak a viszonyok, de az állam által is rákötött terhek alatt roskadozik, mikor a munkaerő hiánya egyes vidékeken már szinte elviselhetetlenül nehéz, mikor a folytonos kivándorlás és a mezei népességnek a városokba tördulása ezt a munkáshiányt még hatványozottan fokozzák. Ma még ezzel a lökessel talán új lendületre bírjuk hozni a mezőgazdasági életet, holnap talán még gyökeresebb változásokkal sem lehet majd az egész mezőgazdaság, az egész közgazdaság épületének összeomlását megakadályozni.

A szabadelvűpárt szervezkedése. Szatmárról táviratozzák: A szatmárvármegyei szabadelvűpárt Nagy László alispán meghívására ma az intelligencia és a birtokosság nagyszámú részvételével értekezletet tartott, amelyen a párt megalakult. Elnökké Nagy Bélát, alelnökké Kende Zsigmondot, Szuhányi Ödönt és Nemesstóthy Antalt választották meg, azonkívül 120 tagu végrehajtó-bizottságot alakítottak. A több mint 300 főnyi értekezlet üdvözlő táviratot küldött Széll Kálmán miniszterelnökhez.

míg egyik ott marad. Lanszki az ezred legjobb lövéje. Fritz ugy bucsuzik, mint aki bizonyos halálba megy s az apa is azt sugja Agnes fülébe; „Bucsuzzál el a fiattól! Sohasem látod többet!” A gyöngéd, jó anyja nem sejt semmit. Sokáig utána néz a fiának, azután leül a karosszékebe és újra elmondja, hogy mit álmodott mult éjjel a fiáról: „Nagy, üveges teremben száz meg száz tábornok állott. Egyszer csak kinyitl az ajtó és a császár bevezette Fritzet a tábornokok közé!... Es a császár azt mondta... a császár azt mondta...“ Fügöngy.

Ez a Maeterlinck-szerű, misztikus bevégzés a moriturus elrohanásával, az apa kemény tartásával és az apja boldogmerengésével képes volna meghatni az embert, ha nem jutna eszünkbe, hogy itt a brutalitás legszörnyebb nemével állunk szemben: az apával, aki örömben fölujjong, hogy a párbajozó lovagiaság oltárán (helyesebben: mézárszékén) áldozatul fog esni az, ami legrágább és legszentebb a világon: a saját egyetlen fia élete.

Brutus is szörnyű, amikor hóhér kezére adja a fiait. De Brutus fiai hazatérülést követtek el, tehát az apa irtózatot embertelenségét enyhíti a rendíthetetlen hazafiság glóriája; a közőért hozott áldozat emberföltöti nimbuszával áll előtünk.

Fritz nem követett el ilyen bűnt. Szerelmes kalandba keveredett, mint száz és száz fiatal ember. Szerencsétlenül járt és a férj kitöltötte rajta dühét. A botrány nagy. Elitélhetik érte mások, elítélheti az egész világ, de az apában győzni kell az apai szeretetnek; az apának sajnálni kell a megbottolt fiuban a fiu balsorsát és szenvedését; az apa első szava nem lehet más, mint buzdító, vigasztaló szó; az apának azt kell mondani: Fiam, te élj! En akkor is szeretni foglak, ha elfordul tőled az egész világ! Nálam biztos menhelyed van! — Ha a fiu az életosztón remegésével azt kérdi az apjától: „Nyissak-e pálinkás boltot Chikagóban, kereskedjem-e marhákkel”, az apának azt kell válaszolni: Nem bánom, ha pálinkás-

Az összeférhetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 20.

Holnap ül össze az a huszonegyes bizottság, mely hivatva lesz az összeférhetlenségi törvényre vonatkozó albizottsági tervezetnek a képviselőházi tárgyalásra alkalmas, végleges formát megadni. A bizottsági plénum fogja eldönteni, hogy a parlament elé az eredeti előadói tervezet vagy annak az albizottságban szigorított formája kerüljön-e.

Mióta az albizottság a maga munkáját elvégezte, a különböző álláspontok körülbelül elrendezkedtek. Ma már nyilvánvaló, hogy akik az összeférhetlenség revíziója körül a legenyhébb felfogást képviselik: mit kifogásolnak s mi ellen akarják erejüket fordítani. A vita különösen két pont körül fog kifejlődni. Az egyik pont: a *szállítók összeférhetlenségének* kérdése, melyre vonatkozólag az enyhébb felfogásnak annak az álláspontnak akarnak érvényt szerezni, hogy a szállítás ne csak a meglévő és szállításra kész portékákra engedessék meg, hanem az esetleges megrendelésekre is. Itt az ipar érdekében az összeférhetlenség tágítását fogják kívánni az enyhébb felfogásnak. A második pont: a *részvénytársasági és egyéb társasági inkompatibilitás*, melyre vonatkozólag a huszonegyes bizottság egyes tagjai, de a bizottságon kívül álló képviselők közül is többen azt fogják követelni, hogy csak olyan mértékben vonassanak meg a korlátok, mint az *egyéni összeférhetlenség*nél.

A szállítókra nézve a huszonegyes bizottságban gróf Tisza István fogja megtenni az indítványt, míg a részvénytársasági összeférhetlenség ügyében többen is készülnek felszólalni.

Politikai körökben sokat beszélnek arról is, hogy vajjon a kormány *pártkérdéssé* fogja-e tenni az összeférhetlenségi törvényjavaslatot? Általános a vélemény, hogy a *javaslat egészét* semmi esetre sem teszik pártkérdéssé, de az minden esetre megfontolandó, hogy *egyes részre* nézve nem volna-e tanácsos a szabadelvűpárt állásfoglalásának homogenitását biztosítani. Ez sincs azonban még eldöntve s nagyon sok függ a huszonegyes bizottság tanácskozásainak eredményétől.

*

Nagyon érdekes kérdést vet föl dr. Kéry Miklós királyi törvényszéki bíró egy hozzáuk intézett levelében. Az összeférhetlenségi tervezet folytonos szigorítása s a képviselői közbenjárás ellen irányuló büntetési szankciók juttatják

boltot nyítsz, ha marhákkel kereskedel, csak maradj életben! De nem is kell, hogy így cselekedjél! En gazdag vagyok; mindenem a tied; maradj itt; művelj a földjeimet; légy gazdálkodó; feledd el a multat, a világot; kezdj új életet a lemondásban; légy egyszerű és boldog paraszt; — katona voltam én is, de azt mondom neked: a természettel való foglalkozás ér annyit és szebb és hasznosabb, mint a rekruták dresszúrája és a cifra katonai parádé.

E helyett ez az undorító apa dül a fia sebzett szívében és kegyetlen göggel szuggerálja neki: Ha párbajképtelen vagy, lödd főbe magadat! A lovagiaság etikettje, a kodifikált point d'honneur konvenciója több neki a természet benső szavánál, a szeretett isteni törvényénél. Attól reszket, hogy a fiát párbajképtelennek találják és akkor a fia, az egyetlen fia, a legkedvesebbjé: nem fordulhat föl halálos sebbel négy segéd korrek asszisztenciája mellett valamelyik erdő szélén, vagy lovagló-iskolában. Csak akkor lélezik föl, amikor a párbajképtességről értesül: Gott sei Dank! Most már nem kell magadat főbe lönnöd. Most más fog agyon löni a lovagiaság szabályai szerint!

Mondhatják az apa mentsejére, hogy ez a militarizmus szigorúsága; így érez és gondolkodik az, akit katonai szellemben neveltek, a lövő és vagdalkozó eszközök fenséges kultuszában. De nekem a barbarizmusnak semmiféle formája nem kell. En nem azt mondom a bottolt fiatal embernek, hogy botlását az élet elvetésével expialja, hanem azt, hogy a hátralevő élet folytatásával, nemesebb és hasznosabb folytatásával hozza helyre. A halál nem javít meg semmit, csak az élet. A becsületlen esett esorbát nem a buta halál köszöriti ki, hanem az életerő bátor és regeneráló energiája. A veszendőnek indult tisztességet nem a párbaj szerzi vissza, hanem a jó utra terés, a benső megtisztulás, a tisztesség fogadalma és e fogadalomhoz való hű ragaszkodás minden pályán, minden körben. S

eszébe, hogy tilalmat illenek szabni azokra nézve is, akik a képviselőt mindenfajta közbenjárás dolgában — zaklatják.

Az érdekes levélből adjuk a következőket:

... Eltöltani a törvényhozás tagját (képviselőt, főrendiházi tagot) attól, hogy címek, kitüntetések vagy hivatali állások elnyerése dolgában közbenjárjon, de elejét nem venni annak, hogy a törvényhozás tagját ilyen közbenjárásokért ne zaklathassák: törvényalkotási és politikai hiba volna egyaránt. Ha a most megalkotandó összeférhetlenségi törvény nem fog erre nézve tilalmat szabni az extraneussal szemben is, ha nem fogja büntetéssel sújtani azt, aki a törvényhozás valamely tagját cím, kitüntetés, vagy hivatali állás iránt való közbenjárásra felkér, — úgy az élet kényszerre fogja ezt az intézkedést csakhamar kicsikarni, és az összeférhetlenség kérdése ismét napirendre kerül. Mert, hogy az emberek hiúsága, becsvágya, jogos, vagy jogosulatlan önzése a most tárgyalás alatt lévő törvénytervezetnek törvénynyé válása után sem fogja a „t. választókat” és nem választókat elriasztani, hogy „szereztet képviselőjüke” ilyen ügyekben ne mozgósítsák, ez talán bizonyításra sem szorul. Hiába fog a szeretett képviselő a tervezet 8. §-ára, most már, az albizottság tárgyalása után annak 10. §-ára utalni, hiába arra hivatkozik, hogy mandátumával játszik, ha t. választójának ügyében eljár: a t. választó legfeljebb arról fogja biztosítani a képviselő urat, hogy nincs mitől tartania, mert a dolog „közöttük marad” — egyekben pedig tovább is bízni fog abban, hogy a képviselő ur ez ügyet épp oly gyorsan, mint tapintatosan fogja sikerre vezetni. Mert ha csalódnék...

A törvényhozás tagja tehát ama dilemma elé kerül, hogy vagy a törvény ellen vét, vagy választójának stb. jóakarát veszti el, vagyis esetleg olyan függési viszonyba kerül. (aut miniszteri diskreció, aut választói kegyvesztés), mely épp oly összeférhetetlen a képviselőre nézve, akár a bankdirektorság.

Meg kell óvni a törvényhozás tagját a protekció-hajhászás ismert nyüzgétől és ez csak úgy lehetséges, ha a törvényhozás e protekcióhajhászást hivatalból üldözendő deliktumnak fogja minősíteni. Ha törvénybe lesz íktatva, hogy aki a törvényhozás valamely házában tagját arra kéri fel, hogy a törvény 10. §-a ellenére a maga vagy másnak érdekében cím, kitüntetés vagy hivatal elnyerése végett közbenjárjon, vétéséget követ el, és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: ha tudva lesz az, hogy e vétés hivatalból üldözendő, ha közhivatalban lévőekkel szemben a büntetés a viselt hivatal elvesztésével lesz egybekapcsolva: úgy a képviselői protekció-hajhászás csakhamar meg fog szünni közéletünkben tényező lenni, a képviselők politikai függetlenségét megtámadni és a miniszterek idejét elrabolni.

Dr. Kéry Miklós,
királyi törvényszéki bír.

III.

Az örök férj.

A harmadik darabot szatir-játéknak neveztem. Talán helyesebb volna, ha rossz Molière-imitációnak mondanám. Egy királynét látunk, akinek a férje öreg, s aki az öreg férj pótlására férfit keres. Egyszer a marsall — a felséges aszszony favoritja — akkor toppan be, amikor a festő meg akarja csókolni a királynét. A rajta kapott királyné átadja a szerencsés riválist a marsall bosszujának és magukra hagyja őket, hogy falják föl egymást. A jó humorú festő ráveszi a marsallt, hogy vivjanak szinleges duellumot és ő — a marsall — tetesse magát halottnak. Majd meglátja, hogy a királyné milyen hamar megvigasztalódik. A marsall eldől a trón lépésőjén és végig élvezi, hogy az egész udvar rosszat mond róla és a gáncsoló fitymálásban a királyné jár elől. Kacagva támad föl és kegyvesztetten, de boldogan távozik egészségesebb vidékre a festővel, aki fölnyitotta a szemét. A királyné pedig nyomban kárpótolja magát a — Kammerdienerével.

A kereszt az egyetemen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 20.

Az egyetemi tanács tegnap este ülést tartott, amelyen az egyetemi kereszt-kérdésről tanácskoztak. Az ülésen elhatározta a tanács, hogy az előadásokat egyelőre felfüggeszti. Ezt a határozatát ma reggel a következő hirdetőnyelven adta tudtára az ifjúságnak:

Hirdetmény! Az egyetemi tanács határozata értelmében az előadások a központi épületben tovább is szünetelnek. Az előadások megkezdése ugyanilyen módon fog közhírré tétetni. Budapest, 1901. március 19-én. Az egyetemi központi iroda.

Az egyetemi ifjúság reggel nyolc órakor kezdett gyülekezni, hogy az előadásokon résztvehesen. Az egyetem kapuit azonban zárva találta és így kisebb-nagyobb csoportokba verődve tárgyalta ezt a legújabb határozatot. A egyetem épületébe a rektor meghagyásából mást, mint egyetemi tanárt, vagy tisztviselőt nem bocsátanak be.

„A keresztény egyetemi ifjúság nagybizottsága” tegnap éjszaka értekezletet tartott s elhatározta, hogy a rektornak szánt memorandumot a százkét tagu végrehajtó-bizottság írja alá s e bizottságból kisorsolt három egyetemi hallgató fogja átnyújtani.

A memorandumot ma déli fél óra körül átadta a három tagu küldöttség a rektornak. A százkét aláíró ellen megindítják a fegyelmi eljárást.

A két nagy oldalra terjedő memorandumban első sorban is kinyilatkoztatják, hogy azért nem jelentkeztek önként, mert a rektornak erre vonatkozó felszólítását várták. Fölszólítás nélkül, önként pedig azért nem jelentkeztek, mert még látszatát is kerülni akarták annak, miutna a keresztnek kitűzéstésével tünetésszerűen büszkélkedni akartak volna. Tekintve azonban azt, hogy a rektor a rendőrség közbenjárását vette igénybe, most a rektor elé lépnek oseeledetük következményeinek teljes tudatában. „A végrehajtó-bizottság” tagjai férfias becsületesszákkal fogadják, hogy a keresztnek az egyetemen való kitűzésére őket senki sem utasította és erről a bizottságon kívül más mit sem tudott. Végül kijelentik, hogy az előzetes, egymás között való kötés megtűtja nekik, hogy a részletekről vallomást tegyenek.

A beadvány után meg is kezdték a vizsgálatot azonnal. Délután 1 órakor kapta meg a rektor a beadványt és már délután 3 órakor a következő felhívást függesztették ki az egyetem kapujára:

Kovács Lajos, Kópósy Dezső, Zsembery István, Nagy József, Kati Endre, újabb Bóta Szándor, újabb Gebhardt Károly, Luca Livius joghallgató, Bénérd Agost orvosatanhallgató, Wetzkenkircher Mór, Gröfcsik Gyula és Hamvay Odön bölcselesz urak felhívatnak, hogy holnap március 21-én délután 4 órakor mulhatatlanul jelentkezzenek a központi egyetem I. emeleti rektori irodájában.

A müegyetemi ifjúság hivatalosan elismert testületének, a Müegyetemi Körnek elnöke a következő levelet írta lapunk szerkesztőjének:

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Méltóztassék megengedni, hogy ebben az elintézetnek vélt, de minden várakozást felülmúló módon

Az, hogy egy marsall, az ország legelső katonája, ilyen kicsinyes komédiát abszurd ország-világ szemelattára: épp olyan abszurd, mint a milyen régi és kopott a festő „eszméje” és az a végső következtetés, hogy a legtitkosabb koronás szentélyek sokszor tárva, nyitva állanak az örök férfi-erőt képviselő liberális inasok előtt.

A tartalom durvaságát még a gördülő rimes versek sem sejtítik. Igazi gyönyörűséget csak a Makai Emil virtuoz-fordításában találhatunk. Makai fordította le a Tejt is, míg a középső drámát, a Fritschent, Fáy Béla erővel-teljes, pompás magyarságában kaptuk a szinpad és a közönség nyereségére. Ez a két darab prózában van írva.

A première hatása: egy kis unalom az első darab közben, noha Márkus Emilia, Mihályfi és az összes osztró-góthok jól játszanak; a második darab után erős taps, sok kihívás; Prielle Kornéliát a szivbajos anya szerepében (új szerep annyi esztendő óta) megjelenésekor zajos tapsal üdvözölték. Ujházi, Beregi, Alszeghi Irma, Náday Béla kitűnő összejátszókat adnak; Beregi és Ujházi nagy jelenete bevág; az ulánus kosztümök fényesek; a harmadik darabban Lóczy Lika királynője társalgásban művészi, toaletten mintaszerű. Zilahy, Rézsehogyi és Falsdi marquis-ján néla nevetnek. A kiállítás mind a három darabban gazdagnak mondható.

ismét feljult „keresztkérdésben” szerény észrevételeimet megtehessem.

Bár tudom előre, hogy e lépéssel nem éppen hálás szerepre vállalkozom, tartozom ezzel nemcsak az ifjúság higgadtabb és komolyabb eleme nagy többségének, tartozom egyuttal a magyar ifjúság reputációjának is, mely ifjúság eddig csak nemes eszméktől volt áthatva s nem felekezeti dühöngésekben töltötte drága idejét.

Miódön még előrebocsátom azt, hogy, bár neven német, s némely tünnek tán nem a legkellemesebben hangzik, mindenkör voltam olyan magyar és római katolikus és voltak olyan magyarok s keresztények azok, akik tán kevesebb magyar külsőség mellett nem jutottak odáig, mint azok, kik a vallást a hazafiság fő helyezve, egy párt felekezeti céljainak vak eszközeivé alácsnyultak.

Miódön a müegyetemi ifjúság nevében szölok a kérdéshez, teszem ezt azért, hogy inkább megvédjem, mint másokkal elítéltessem azokat a technikusokat, kik tanumányaik mellözésével e méltatlan harcban oly hálátlan szerepre vállalkoztak. Mert méltatlan e harc, mely a tudományt s a hazafiságot feláldozza a keresztért: mely harccal célt egyáltalán nem szolgál, hisz az egyetem keresztény jellegét nem vonja senki sem kétségbe. És méltatlan e harc, mert a katolicizmust féltők közt éppen a müegyetemi hallgatók nagybörszét azok, kik olyan nagyon lelkesednek a keresztért a — tudományegyetemen; de hálátlan is e szerep, mert miért keresse a technikus szereplésének szinterét ott, hol csak mint strohmann érvényesülhet, hisz képességeinek és hazafias érzeimeinek nyilvánítására elég alkalma nyilik a saját egyetemének falai között is; ha pedig a vallásos buzgóságot akarja szolgálni, keresse azt a templomban s nem rá nézve idegen helyen.

Részemről az a meggyözdődésem, hogy e kérdés mindaddig nem fog a felszínről lekerülni, míg a technikus ifjúság egy része oly készséggel szolgálja azokat kik a biztos láttérből kilépni nem mernek, mert jól tudják sorsukat; hanem a technikusokat használnák fel erre mert azok nem tartoznak az egyetemi hatóság alá. Míg a két egyetem ifjúságának teljes különválása be nem következik, a béke és komolyság nem fog visszatérni.

Az egyetemi ifjúsági egyesületek alapszabályainak ez irányban való megszorítása s a müegyetemi tanács erélyes intézkedése a technikusokkal szemben sokat fog segíteni ifjúsági életünk e kinövésein.

Kiváló tisztelettel

Ramberger Géza
a müegyetemi kör elnöke.

A Müegyetemi Kör már ismertetett állásfoglalását az egyetemi tünetések ellenében a tünetőket egy nyilatkozatukban ma megkritizálják. A nyilatkozatot az ugynevezett „keresztény egyetemi ifjúság nagybizottsága” írta alá. Ebből a forrásból származik a nyilatkozat-tenger egy felhívása is, amely egyenmely protestáns egyetemi hallgatónak a tünetetést helyeslő magatartásáról szól.

HIREK.

Tilos!

Oh ti szegény városi gyermekek, tudjátok-e, mit kell az egyszeregy és a miatyánk előtt nagyon jól, hibátlanul megtanulnotok? Ezt: tilos a gyöpre lépni! Tilos virágot tépni! Tilos labdázni! Tilos énekelni és ugrázdogni, fára mászni, minden tilos. És most legújában tilos sárkányt eregetni. Hát ti szegény városi gyermekek, ezental szép esőndben rójjátok végig az utat az otthontól az iskoláig s az iskolától az otthonig. Nem szabad játszani: tiltja a civilizáció.

Szokjatok hozzá, szegény városi gyermekek, hogy már a ti zsengeteg korotokban is szolgálatot kell a kulturát, amely sok mindenfélét tilt és sok mindenfélét követel. Bármily szines álmok járnak át éjjelente puha párnátok közt kis agyvelőtetek: mihelyt fölébredtek, legyetek tisztában azzal, hogy a XX. század gyermekei vagytok, akiknek köteleességei vannak. Csupa köteleesség, csak köteleesség — semmi álom.

Lám a sárkányeregetés ősi játékkával ezental ne vidítsátok fel magatokat, mert a sárkány rakonektan jószág, belegabalyodik a városok táviró- és telefondrójtáiba s megzavarja azt a századvégi nagy gépezetet, amely a modern érintkezés lelke. A villamosság, amelyet legyözdött s a maga szolgálatába állítottapátok és öreg apátok, lám belevatkozjak pontos törvényeivel a ti játékaitokba s rajtokat bosszulja meg magát. Apátok előtt az az első, hogy a villamos

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlölegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

drót hibátlanul funkcionáljon. Hogy a ti lelketek egy kicsit megbénul, hogy gyenge szervezetek nem fejlődik ki a természet-követelte módon, hogy illuzióitok fogynak, gondolataitok szürkék és természetlenek lesznek: ki törődik vele. A fő az, hogy játékaikat semmi módon ne hassanak zavarólag a villamosságra épített társadalomban.

Legyetek tehát ti is szürke egyenruhás katonái a civilizációknak. Kergessétek el álmaikat. Iparkodjatok hasznos tagjai lenni a társadalomnak. Mert a társadalom a fő. A társadalom a cél. A társadalom éljen, ha belepusztul is az emberiség.

Tanuljátok meg tehát mostantól fogva, hogy a városokban immár tilos a sárkányeregetés is, mint annyi más. Vessétek sutba ezt a haszontalan jószágot s tanuljátok meg — homályos és rosszlevegős szobátokban, — hogy mit jelent a századvégi böles civilizáció.

Viz.

— Levél. —

Ma reggel, hogy az utcákon végig ömlött az első tavaszi napsugár, fölkeltem, megdörzsöltem a szememet és a vízvezetékhez léptem. Ahogy ez szokás, egyet csavarintottam a csapon jobbról balra, s aztán vártam. A víz nem jött mindjárt, hanem úgy jött, mint valami primadonna. Tudják, hogy jön a primadonna? A színpadon, ahol már félórja arról beszéltek, hogy hol marad Thérezon, a kis provánszi leány, félkörbe áll a kórus, minden kórlista várakozó pillantással néz ki a színpalak mögé, a zenekar egyre fokozódó izgalommal játszik valami bevezetés-félét, s végre kipenderül a primadonna, mindenki tapsol, a zenekar harsog, s aztán egyszerre hallott csönd lesz. Pszt. Kezdődik a halk provánszi dal, a belépő.

Igy jött nálunk a viz. Előbb morgás, korgás, kotyogás hallatszott valahonnan mélyről, aztán bugyborékoló hang jött a csőből. Már akkor az egész családnak a vízvezeték körül állott és várt. A bugyborékolásból zugó, egyre emelkedő hang lett, olyan, mint amikor a felsővezetékes villamost nekiereszti a csőmőri-uton. Aztán egyszerre nagyot kottyant a víz a csőben, a kis réz-szájon kibőfent egy buborék, majd néhány esővíz s ezután rögtön ropogó, siető hangot hallatva jött a víz, teljes apparátussal, diadallal, büszkén, bőven, mintha mondaná:

— Ugy-e mondtam!

Azzal a kis melankóliával, amit ilyenkor mindig érezni szoktam, konstátáltam, hogy a víz egy kicsit barna. A sárgába és a most divatos sötét-szürke színbe már beleingódtam régen. Tavaly egész nyáron félbarna vizet ittunk, de nem nagyon bántam. Az ember mindent megszokik, ha muszáj. De ami ma jött, az már igazán sok volt. Csokoládé jött, már én nem tehetek róla, bocsanat ezért az őszinteséget, csokoládé jött, jó sötét, sűrű, átlátszatlan, mondhatnám, hogy szilárd egyöntetűség jellemezte. A legkomolyabb csokoládé. Suchard, Menier, Maestrani és Rademaker eláppadt volna az irigységtől, ha látta volna. Mi előbb mosolyogtunk, aztán kissé elkomolyodott az arcunk. A csokoládé egyre jött, szép sötétbarna buggyanással, nem törődött sem a mosolyunkkal, sem komolyságunkkal. Aztán haragudni kezdtünk. Azt hittük ugyanis, hogy a csokoládé csak ijesztés és hogy később jön valami, ami ha nem is egészen sárga, de legalább is sárgásbarna. De nem jött. A csokoládé a legkomolyabban folyt, tultette magát ironián, haragon, káromkodáson. Mit mondjak többet? Mivel jellemezem? Csokoládé volt, tessék elhinni csak így, pusztán azért, mert miért mondanám, hogy csokoládé volt, ha nem lett volna csokoládé?

É a dologban az az érdekes, hogy ilyen tréfákat már legzsengőbb gyerekkorunk óta olvasunk a budapesti vívről. Ujat már nem is lehet inni róla. Egy kiváló humoristánk a minap azon panaszkodott, hogy már nem is lehet viccelni a vízvezetékéről, mert ő nem tud olyat kitalálni, ami másnap tényleg ki ne folyjon a csőből. Ha békát ír, béka folyik, ha kis csónakokat talál ki, hajókat hoznak be a külvárosiak a szerkesztőségbe. A vízvezeték a legelmésőbb tulzó ebben a városban s csekélységemet abszolúte nem lepné meg az a hír, hogy a Terézvárosban rozszant komfortálék, régi villamos kocsik, halak, vadak, réb eltűnt emberek folynak a vízvezetési csővekből. Az új cirkusz plakátjain fehértevé és kék gnut hirdet. A legnagyobb nyugalommal, minden emóció nélkül nézném, ha egy reggelen a vízvezetési csővünkől kismászna a fehér tevé és a kék gnu. Szó nélkül. Csak azért, mert úgy látszik, hogy ebben a városban minden, de minden a vízvezetési csővön jön, csak a víz nem.

A kis unokaöccsémrel történt. A házi tanítója megkérdezte tőle:

— Milyen színű a víz?

A gyerek egy kicsit gondolkodott, a Dunára gondolt, meg a vízvezetékre, aztán nyugodtan felelt:

— Drapp.

Nem, nem bírjuk tovább. Tessék irni valamit az uraknak, vagy csináljunk tüntetést az utcán, vagy rendezünk nagy sétát, nem bánom én akármit, de legyen végre a víz — nem vagyok követelő — legalább sárga. A Kerepesi-uton már van szecessziós ház, olyan díszes, hogy Párisban sines különb. A köruton szecessziós citromsárga villamos kocsik száguldoznak, olyan modernnek és olyan előrehaladottak vagyunk, hogy öröm nézni. Hát nem szégyenli magát az a vízvezetési igazgató, vagy parancsnok, vagy kormányzó — tudom is én, hogy hívják — hogy éppen a legfontosabb téren ilyen piszkosak vagyunk? Vagy talán a vízvezetési alkirály szereti a diszkrét színeket? En nem bánom, járjon egyszerű szürke, vagy barna ruhában, de csöpp kedvem sines drapp vizet inni. Vízben — mint az előbb mondtam — már jobban szeretem a sárgát.

Tisztelettel

egy polgár.

Budapest, március 20.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király látogatása. Ő felsége ma délután Bécsben meglátogatta Krumbach festő arcképiállítását és a Miethke-tárlaton a bécsi Cameraklub kiállítását és a kiállított művekről, valamint a gyűjtemény gazdagságáról elismeréssel nyilatkozott.

— Az angol udvarból. Londonból táviratozzák: Udvari körökben azt tartják, hogy Edvárd király a nyáron, ha egyáltalán fiúrdőre megy, nem *Marientadba*, hanem *Homburgba* utazik, hogy testvérének súlyos betegségére való tekintettel közel legyen Friedrichshofhoz.

— József Ágost főherceg Budapesten. József Ágost főherceg ma reggel feleségével Fiuméből Budapestre érkezett. Ugy a főherceg, mint a főhercegszertny nagyon jó színben van. Megérkezésük után a pályaudvaron megreggeliztek, majd kikocsiztak és délután a kolozsvári gyorsvonattal Libik's udvari tanácsos társaságában elutaztak Kiszénőre.

— Parlamenti ebéd. Dr. Matlekovics Sándor országgyűlési képviselő és neje tegnap este ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak a többi között: dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Cseh Ervin horvát miniszter, Gulner Gyula államtitár, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, báró Daniel Ernő, dr. Falk Miksa, Gajári Odön, dr. Szabó Imre és Bessenyei Ferenc országgyűlési képviselők, Ludvígh Gyula, a m. kir. államvasutak elnök-igazgatója és Burckhardt-Béla Gyula, a főrendiházi tagok, Szalay Péter és dr. Molnár Viktor miniszteri tanácsosok.

— A román király Magyarországon. Csaknem bizonyos, hogy Károly román király ez idén vendége lesz királyunknak Magyarországon. Bukarestből érkezett jelentések szerint ugyanis az ottani diplomáciai körökben azt beszélik, hogy Károly király elfogadta Ferenc József király meghívását az ideai hadgyakorlatokra s ha csak valami különös akadály közbe nem jő, eljön a gyakorlatokra.

— Margit királyné balesete. Rómában Margit királyné tegnap nagy veszedelemtől menekült meg szerencsésen. Midőn édesanyjával, a génuai hercegnővel kocszott a Parioli-utcán, kocsija összeütközött egy másik kocsival, ugy, hogy a kocsik kerekei összeütköztek. A királynénak és anyjának azonban semmi baja sem történt. Kiszálltak a kocsiból és gyalog mentek haza.

— Vadnay Andor gyöngélekedik. Vadnay Andornak, Csongrád megye főispánjának egészségi állapotáról nyugtalanító hírek keringtek ma a képviselőház folyosóján. Örömmel értesülünk, hogy csak kisebb-jelentőségű gégehurutról van szó, amelyet néhány napos abbáziai üdülés, a mire Vadnay most készül, teljesen helyrehoz.

— Merényletek a cár ellen. Merénylet-hírek érkeznek megint Pétervárról. A cár élete, mint a *Berliner Tageblatt* pétervári tudósítója jelenti lapjának, kétszer is kockán forgott a legutóbbi időkben. Az egyik halálos veszedelmet úgy kerülte el a cár, hogy a palotájában maradt, amikor pedig megállapított terv szerint a tengerész-hadapródok jubileumi estéjére kellett volna mennie. A cár már éppen utrakészen, teljes díszben várakozott szobájában, hogy a fogat előállítását jelentsék neki, amikor Kleigels tábornok, Pétervár főkapitánya a palotába érkezett, hogy sürgős ügyben beszéljen uralkodójával. A cár rögtön maga elé bocsátotta s akkor a főkapitány arra kérte, hogy ne menjen a bálba, mert a Miklós-hídon több gyanus embert fogtak el, akik mindannyian a forradalmi párthoz tartoznak és *revolvereket és hamisított utleveléket* találtak náluk. A cár hallgatott az intő szóra és otthon maradt. A másik merényletterv sokkal veszedelmesebb volt s kis híjja volt, hogy a cárt baj nem érte. Február közepé táján történt ugyanis, hogy a cár az özevegycárné kíséretében meglátogatta a kerámiai kiállítást. Az egyik teremben az uralkodó vezető bizottság egyik tagja észrevette, hogy egy elektrotechnikus gyors léptekkel a cár felé közeledik. Minthogy az idegen fiatal ember gyanus viselkedett, a kíséretben levők rávetették magukat és ártalmatlanná tették. Megmotozásakor zsebében bombát találtak, amelylyel mint kitűnt, a cárt akarta megölni.

— Fodor József halála. Dr. Fodor József miniszteri tanácsos, egyetemi tanár még a halottas ágyon fekszik a Rökk Szilárd-utca 28. szám alatt lévő lakásán. A megboldogult tanár ugyszólván utolsó perőégi eszméleténél volt s bár beszélni nem tudott, jelezte, hogy ismeri családjá tagjait. Fél kettőkor csöndesen szenderült el felesége és veje, Gerlóczy Zsigmond egyetemi tanár karjai között. A halott eltakarításáról a Tudomány-Egyetem fog gondoskodni. Pénteken az Eszternázy-utcai állattani intézetben állítják föl a ravatalt, mivel az egyetemen a most folyó tüntetések miatt nem lehetne a gyászszertartást végezni. A temetés az élettani intézetből lesz pénteken délután fél négykor. Különben a temetési intézkedések és a részvétnyilvánítás ügyében az orvosegyetem tanártestülete dr. Bökay Árpád dékán elnöklésével ma délután ülést tartott. A haláleset hírére a központi egyetemre, valamint az összes orvostani intézetekre kitűzték a gyászlobogót. Az elhunyt özevegye, fia, dr. Fodor Géza abbáziai orvos, két veje dr. Gerlóczy Zsigmond egyetemi magántanár és Mezey Gyula, továbbá nyolc unokája gyászolja.

A Budapesti Orvosok Szövetségének választmányá Fodor József tanár halála alkalmából rendkívüli ülést tartott, amelyen Schwartz Ottó elnök kifejezést adott annak a nagy szomorúságnak, amelyet az orvosi kar érez, a magyar közegészségügy megalapítójának halálán. A választmány az elnök javaslatára elhatározta, hogy a szövetség nevében részvétet fejezi ki a családnak, testületileg részt vesz a temetésen és a sirnál elbucszatja Fodor Józsefet.

A Természettudományi Társulat mai ülésén Wartha Vince elnök szintén kegyeletes szavakkal áldozott dr. Fodor József emlékének.

— Tüntetés Edvárd követe ellen. Az angol ember még mindig nem kedves alak azoknak, akik a boerok iránt érznek. Ezt tapasztalhatta a minap VII. Edvárd király követe, aki azért ment Párisba, hogy Loubet elnöknek jelentést tegyen királyának trónralépéséről. A párisi pályaudvarban azonban kelemetlen meglepetés érte. Ott nagy tömeg várta, amely hangosan éljenzte Krügerert és a boerokat. Azonkívül volt nagy sipolás is. A tüntetők egy része nem marad azonban büntetlenül, mert a vizsgálatot megindították.

— **A császár tanuvalomása.** A kivételes jussok, titulusok, rangok tönkretesznek minden intézményben a demokráciát. Még a boltban is más-képpen bántanak el a szegény emberrel, mint például egy méltóságos urral, pedig mind a kettő egyformán jó pénzzel fizet. Csak a jogszolgáltatás maradt hűséghez ahhoz az elvhez, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. Nem a formákban, hanem a dolog lényegében. Csekélysegeknek nem szabad fennakadni. Hogy az egyik ember székét kap a bíróság előtt, amire leülhet, a másik állva vall, az lényegtelen. Hogy az egyik: — kegyelmes uram, a másik pedig: hallja maga, ez is csak formahiba. A komoly, szép igazság az, hogy a törvénykezés, az igazi tudniillik, amely becses tradícióknak épült fel s ellenállott minden hatalmas befolyásnak, nem tűr kibúvót az alól a kötelezettség alól, hogy az igazságszolgáltatás ügyét mindenkinek egyformán támogatni kell. Még a császár őfelségének is. Berlinből telegrafálják, hogy Vilmos császár fölkereste a brémai merénylet ügyében a vizsgálobíró s kihallgatta és megeskette vallomására. A jegyzőkönyvhöz hozzá volt csatolva tudniillik az eskümintája s a császár aláírta, hogy: — Isten őt úgy segélje, ahogy a legjobb tudomása szerint vallott. — Tehát mégis csak találkoztunk mi nép és az imperátorok a törvény és az Isten előtt.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A *Budapesti Újságírók Egyesületének* választmánya ma délután Vészi József elnökével mellett ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület legutóbb tartott közgyűlése alkalmából az egyesület részére tett hateraz koronás alapítványnak ötödik részletül 400 koronát szavazott meg. Hálás köszönettel fogadja a választmány az adományt. Ősi Kornél egyesületi tag egy megnyert fogadás összege: 100 koronát küldötte adományként az egyesület segítő-alapjának, amelyért köszönetet szavaztak. Bemutatták ezután az egyesület zárószámadását és költségelirányzatát, amelyet a választmány jóváhagyott. *Szatmári Mór* főtitkár fölolvasta a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentését, amely nagy gondval van szerkesztve és hü képet nyújt az egyesület mult évi eredményekben gazdag működéséről. *Cziklay Lajos* alelnök a segítő-alap számadásait terjesztette elő. A törzsvagyon ez időszerint 192.000 korona; a mult év óta 15.600 koronával gyarapodott. A jövedelmet, 270 korona kivételével, kiosztották segítségére s 984 koronát osztott ki a segítő-alap igazgató-tanácsa segély-kölcsönképp megszorult tagjai között. A segély-kölcsön összegeknél 15 százalékát fizették vissza a tagok. A választmány tudomásul vette a jelentéseket. Az egyesület közgyűlése március 31-ikén, virágvasárnap délelőtt 11 órakor lesz, az egyesület helyiségében.

— **Harminchárom esztendő.** Nemrégiben egy koldus halt meg Budapesten a többi között. Az a nevezetessége, hogy halála után kiszült róla, hogy több mint négyszázezer korona vagyon hagyott hátra. *Gyurikovics Ferenc* a halott s a hagyatékai bíróság értesítette a fővárost, hogy a gazdag-szegény ember háromszázezer koronát hagyott a pozsonyi egyetem céljaira. Ugy látszik azonban, hogy maga se merete egész bizonyosra hinni azt, hogy okvetlenül Pozsonyban állítják fel a harmadik egyetemet, mert azt írja a végrendeletében, hogy ha a halála napjától számítandó harminchárom és egy harmad esztendő alatt föl nem állítják Pozsonyban az egyetemet, másképp nem intézkedik a háromszázezer koronáról. A hagyaték egyharmada legyen Pozsony városáé, kétharmada pedig Budapesté. Az akkorrá már milliós vagyon mind a két városnak tudományos, művészeti és jótékonyági célokra kell fordítani.

— **Pusztított gletser.** Zürichből jelentik, hogy a *Simplonban*, a *Rosshoden* hegyesparton iszonyu gletser pusztított. Az egész rossshodeni hegyység fel van dülva, *Senz* helységet egész maga alá temette a gletser. A hegyomlás sokkal nagyobb, mint volt annak idején a Thalbachban előfordult katasztrófa. Két ember meghalt.

— **Halálozás.** *Lederer Lajos*, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye és Abony város bizottsági tagja, tegnap este meghalt Abonyban negyvenkilenc éves korában. Az elhunytat, akit előkelő rokonság gyászol, holnap helyezik örök nyugalomra az abonyi szidó temetőben. *Guckler Gyözőné*, született *Paksy Rozália*, *Guckler Gyöző* budapesti magy. kir. bányakapitány neje, életének 47-ik évében meghalt. Temetése esütörtökön délután 1/4 órakor lesz az I. kerület Kard-utca 4. szám alatti gyászházban. A szent miseáldozat 22-én reggeli 9 órakor lesz a Mátyás-templomban.

— **Ozv. Szabó Györgyné**, született nagykállói *Kállay Anna* 78 éves korában Brassóban meghalt hosszas szenvedés után. Tegnap temették el a környék óriási részvéte mellett.

Álgya Miklós, Szilágy vármegyei főispáni titkár, a koronás arany érdem-kereszt tulajdonosa Zilahon, e hónap 17-ikén hosszas betegség után meghalt.

— **Kossuth Ferenc egészsége.** *Kossuth Ferenc*, a függelenségi és 48-as párt vezére már régebb idő óta betegeskedett, Vesebaja ágyba döntötte, ahonnan csak pár nappal azelőtt kelhetett föl. *Kossuth Ferenc* most már annyira jobban van, hogy ma megjelent a képviselőházban is. Bár botra témaszkodva járt, jó kedvvel beszélgetett képviselőtársaival, akik felgyógyulása alkalmából melegen üdvözölték.

— **Harmán esztendő.** A német birodalmi gyűlés holnap ünnepi megfennállásának harmincéves fordulóját. 1871 március 21-ikén ült össze először a német birodalomgyűlés, miután Versaillesben proklamálták az egységes német birodalmat. A dieső emlékü háznak csak négy tagja van már életben: gróf *Hompesch, Richter, Bebel* és *Lieber*.

— **Pákozdi ünnepe.** Pákozdi azóta lett nevezetes falu, a mióta megtörtént az ugynevezett: *szerelem diadala*. Az tudniillik, hogy egy szörnyen szerelmes hajlandóságu hercegnek, *Chimay Ward Klára* belebolondult a párisi Grand Cafében a rücskös Rigó Jancsi cigányba s aztán elindultak a világba ketten. A Jancsi gyerek Pákozdról való népenész s ki kisérné ezek után odaadóbb figyelemmel a szerelem diadalának utait, mint Pákozdi... A derek községnek megint ünnepe van. Jancsi hazajött Kairóból. A szüleit látogatja a falu végén a putriban, ami igazán szép dolog egy ilyen nagy úrtól. Vasárnap érkezett s fogadására kirgylt az országra az egész falu. Jancsi Székesfehérvár felől érkezett fiakkereken s ezáltal nem hozta magával Klárit. A hercegnének tudniillik egyenmely kellemetlenségei vannak Rigónéval, aki még mindig nem akar belenyugodni abba, hogy elszerették tőle az urát s ha csak szeret teheti, a tiz kórmével óhajtja a szép asszony arcáról lehámozni a bőrt. Ilyenformán a hercegné inkább Kairóban maradt s ott várja be Janchyt.

— **Tolstoj felesége.** Gróf Tolstoj Leót kiátkozza a szent szinódus, ami más szóval azt jelenti, hogy az orosz vallási szekta képes lemondani arról a dicőségéről, hogy Tolstoj az ő hívei közé tartozik. A kiátkozott költő feleségének mégis fáj a szinódus határozata. Megbotránkozás és megsértett méltóság haragja nyilatkozik Tolstoj feleségének a szinódus einkéhez intézett levelében, melynek jellemzőbb részei ezek:

A lapokban olvastam a szinódus ha írozattát, amely kiközösíti férjemet, Tolstoj Nikolajevics Leó gróft. Felháborodásom és fájdalom kimondhatatlan. Nem mintha férjem lelki halála következne ebből a határozatból: hiszen *isten dolga az, nem az embereké*. De amikor látom ezt a kiközösítést, melyet az a egyház mondott ki, amelynek én is tagja vagyok, amelyet Krisztus azért alapított, hogy az irgalom és bocsánat törvényét hirdesse s megtanítson bennünket szeretni ellenségeinket és mindazokat, akik gyűlölnék bennünket: — akkor megáll az eszem. A kiközösítés nem hogy helyeslésüket nyerné ki az embereknek, hanem feháborítja őket és Nikolajevics Leóra néve az a hasznalés, hogy a szeretet és a rokonszérzés megnövekedik iránta. Már most is bőven van részünk ezeknek az érzelmeknek kifejezésében. És hogyan hallgathatnám el, mekkora fájdalom okozott egy másik esztelen rendszabály, amely férjem ellen irányul: a titkos rendelet, melylyel a szent szinódus megtiltja minden pappnak, hogy Nikolajevics Leót, halála esetére, egyházi temetésben részesítse? Kin akarnak bosszút állani? A gyűlölt férfi érzékletlen tetemem, vagy hozzátartozóin és a hívőkön, akik köréje csoportosultak? Ha fenyegetés és a rendszabály, kit illet akkor? Azt hiszik valóban, hogy nem tudnék deréket, istent szerető s az emberekkel nem sokat törődő papot találni, vagy akár egy rossz papot, aki pénzért szolgálatomra áll?

A renegátok pedig sohasem azok, akik eltévednek az igazság keresése közben, hanem azok, akik a maguk hiúsága révén az egyház elére jutnak, azután hűtlenné lesznek a szeretet, alázatosság és könyörületesség törvényéhez és a lelki höherok tisztére vállalnak.

Tolstoj különben tegnap Moszkva utcáin sétált és amikor a járókelők őt felismerték, az ovációk szakadatlan láncolatává lett a sétám. Tolstojt meghatotta a tömeg ragaszkodása s köszönetét ezzel a kijelentéssel tolmácsolta:

— Kiközösítésem napja, egyik legboldogabb napja egész életemnek!

Azután kocsiba ült és elhajtatott.

— **Duse cáfolata.** Duse Eleonoráról, a nagy olasz tragikáról, különös hírek kerültek forgalomba a napon. Többek között azt is írták róla külföldi lapok, hogy egy hónapi elzárásra ítélték, amiért egy vasúti tiszttel összeszóalkozott. Duse szükségesnek tartja, hogy ezt a hírt lecáfolja. Ő maga táviratozott az újságoknak. Rövid kérelme ez volt:

Kérem önöket, sziveskedjenek a rólam elterjedt nevezetessé történeteket megcáfolni. Az elzárásról mitsem tudok.

— **Az orosz diák-forrádalom.** A pétervári és moszkvai diákzavargások átesaptak a többi oroszországi egyetemre is. Dorpatból azt írják, hogy az egyetemen komoly zavargások vannak naprenden. A diákzavargásokból miniszterválságok is van kilátás. Hír szerint Kuropatkin hadügyminiszter ellentétbe jutott a cárral. Tiltakozott az ellen, hogy az elítélt diákokat a hadseregbe sorozzák be. Azt mondta, hogy a büntetésnek ez a fajtája a hadsereg kárára van. A cár azonban ennek dacára is a kényszer-sorozás mellett döntött. Bajban van Lipjagin belügyminiszter is. Zokon veszik neki, hogy nem fejtett ki elég erélyt a diáksággal szemben s ő az oka volta-képpen az egész diákforradalomnak. A belügyminiszter valószínűleg ott is hagyja az állását és helyét a cár nagybátyjának, Alexandrovics Szergeusz nagyhercegnek engedi át. Az majd csinál rendet.

Némely lapok konstatálják, hogy a mostani diákzavargások azért ilyen szokatlanul nagy méretűek, mert az ifjuság mozgalmával nemcsak az előkelőség, hanem a nép is rokonszenvez. Erre még nem igen volt eset s ez mindenesetre azt jelenti, hogy a diákságnak sikerült közelebb férközni a konzervatív gondolkozású néphez, amely számára egyetlen igazság létezik, az, amit az atyuska mond.

A zavargások dolgában megszólalt a hivatalos lap is. Csupa jámbor adatot sorol föl arra nézve, hogy hány diákok, diákisszonyt fogtak el s hányat bocsátottak el. A jelentést ma közöltük. Ezel szemben azonban egy ma érkezett pétervári telegram azt jelenti, hogy a diákzavargások letagadhatatlanul komoly jellegű bizonyítja az, hogy e hó 4-ike óta szakadatlanul tartanak a küzdelmek a diákok, kozákok és rendőrök közt. Pétervárott 244, Charkovban 130, Moszkvában 600-on felül, egyéb városokban 460 egyént tartóztattak le. E hó 9., 10. és 11-ikén a diákok és a rendőrség közt Moszkvában újabb összeütközések történtek. E hó 17-ikén Pétervárott izgalmas összeütközésekre került a dolog, amely alkalommal 399 diákok, 377 diáknőt és 44 egyéb személyt tartóztattak le. Sok halottja volt e hat órán át tartott küzdelemnek, s még sokkal több sebesültje.

— **Tanulmányi kiáradások.** A mult őszön *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter a polgári iskolai tanárképző ifjuságának telte lehetőségessé jelentékeny anyagi segítséggel is, hogy az egyik csoport Párisba, a másik a magyar bánayvidékeken tehetett huzamosabb tanulmányut. Az ifjuság a minap igen sikerült hangversen keretében felolvasásokban számolt be tanulmányairól s bemutatta gyűjtéseit. A miniszteriumból jelentvők *Azaméthy, Molnár, Pauer* miniszteri tanácsosok. A miniszter az ünnepély alkalmából dr. Kiss Aron igazgatóhoz intézett levelében teljes elismerését fejezte ki a tanárképzőben folyó magas színvonalu kulturumkasságért és meghagyta, hogy elismerése a tanári karnak s az ifjuságnak is tudtul adassék.

— **Házasság.** *Burger Ármin* eljegyezte *Berger Ármin* ó-budai kereskedő kerületi bizottsági tag leányát *Gizellót*.

— **Párba az elintézés után.** Sok port vert föl az elmúlt napokban a két ismeretes franciának, *Buffet*-nek és *Deroulé*-nek lovagias ügye. A napokban híre ment, hogy már el is intézték az ügyet jegyzőkönyvvel. Most azonban azt táviratozzák Génuból, hogy *Buffet* és *Deroulé* valószínűleg csak azért teték közzé a lovagias ügy elintézéséről szóló jegyzőkönyvet, hogy a rendőrséget félrevezessék, mert tegnapi délután *Bavaziban*, Genua mellett, pisztolypárbajt vívtak. A párbajban *Buffet* megsebesült. A golyó egy bordacsontját zúzta össze. A sebesülés könnyű természetű. Egy másik verzió szerint a párbaj *Caravaggio* határában, *Bergarao* közelében folyt le.

— **Pörös istenháza.** Brassóból írják, hogy az ottani híres luteránus templom pörre kerül. A reformáció korában ugyanis a templom akkori tulajdonosai a jezsuiták és luteránusok között oly megállapodás jött létre, hogy a templom használati joga mindig azt a vallásfelekezetet illeti, amely statisztikailag több lelket számlál. Abban az időben a luteránusok száma nagyobb lévén: űk foglalták le a templomot. Az erro vonatkozású okmány a brassói római katolikus egyház birtokában van, s minthogy a legutóbb tartott népszámlálás alkalmával kiderült, hogy a katolikusok száma a luteránusokét messze túlhaladja: a luteránus egyháztól a templom használatának visszabocsátását kérték. A luteránus egyház azonban visszautasította megkeresésüket. Erre megbíztak egy ügyvédet érdeklők képviselővel, aki a napokban nyújtja be a luteránus egyház ellen a keresetet.

— **Ingyen kenyér.** A Podmaniczky-utcai kenyérszótó boltban kedden 11200 adag kenyéret osztottak ki.

Vass József könyvkereskedésének és minta-antiquáriumnak Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. Eppen most megjelent GAZDAG KÉSZLETET FELŐLELŐ és mélyen leszállított áru könyvárjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

— **Maupassant gyermekei.** A nagy francia elbeszélő agglagény maradt mindvégig. Nem volt valami jószívű ember, s azt jegyezték fel róla, hogy csak az anyját szerette igazán. Most megtudtuk, hogy a — a gyermekeit is szerette. Eddig azt hitték, hogy utód nélkül halt meg. Ujában azonban kiderült, hogy a nagy költőnek három törvénytelen gyermeke van. Ezek közül az egyik fiú, aki most már meglehetősen ember. Atyjának, aki tudvalegőleg megőrült, utolsó kívánsága az volt, hogy fia ne lépjen a miniszteriumba. Ezt még halála előtt világos pillanataiban nyilatkozta ki, mert ő maga is a „híresség átkának” volt az áldozata. Amikor utólagra utazott a napfényes Rivierára, találkozó kedvesével, s kérve kérte, hogy a fiút közönséges polgári pályára nevelje. És így is történt. A nagy költő egyetlen fia *Sensben* bankhivatalt. Ugyanott él a nagy fia, két leányával együtt. Divatultak el a kis városkában s mindenki szereti és tiszteli a csinos és szolid leánykakat. Az idősebb csak 16 éves. Az anyakönyvbe azonban nem a nagy író gyermekeinek vannak bejegyezve, hanem csak édesanyjuk nevét viselik. — Más apának a törvénytelen gyerekei eltűnnek szépen a többi közt. De ezeket mindenki megnézi, s csöndesen mondják: — A Maupassant gyerekek...

— **Sikkasztó hadnagy.** Harmincegy év előtt történt, hogy *Droeda* Tamás, a 67-ik gyalogezred akkori hadnagya tizenkétezer forintot sikkasztott az ezred pénztárából és megszökött. A hadbírósgazdák akkoriban in contumaciam tíz évi várfogságra ítélte a sikkasztó hadnagyot. Néhány nap előtt Troppanban egy katonatiszt felismerte az egykori hadnagyot. *Droeda* Tamást letartóztatták s enyhítő körülmények figyelembevételével letokozásra és két évi várfogságra ítélték.

— **A cibere és egyebek.** Még botra támaszkodva s kissé sápadtan, de hosszas betegsége után ma végre eljöhett a parlamentbe *Kossuth* Ferenc. Korán jött s közvetlenül a kandalló mellé ült a folyosón, ahol párhívei körülsegérték s a régi szeretettel álltak körül. A lábbadozó pártvezér éppen azt mesélte, hogy mennyire megkínozta a gonosz influenza, mikor arra jött *Cseh* Ervin, a horvát miniszter és szívélyesen gratulált *Kossuth* Ferencnek felgyógyulásához. A miniszter mosolyogva jegyezte meg:

— Ha még egyszer bántana az influenza, tudok neki olyan orvosságot, hogy kiszalad belőle, mint ürge a víztől.

Kossuth is, meg a függetlenségi is mohón tudakolták:

— **Mi az az orvosság?**
— *Hát cibere-leves,* felelte a horvát miniszter. Miféleképpen most ezt használják, jó erős káposztaléből cibereit főznek s horvát ember azóta nem fél az influenzától.

A sok képviselő, aki most készül mind a kerületébe, megőrült a népies receptnek, melynek hírére kiviheti a választók közé. *Kossuth* Ferenc is azt mondta, hogy legközelebb próbát tesz a ciberevel. Aztán egyebekről beszélgettek. De nem sokáig. Mert ahány miniszter a háza jött, mind odasietett *Kossuth* Ferenchez, hogy meggratulálja. Hosszabban beszélgetett a függetlenségi párt vezérével *Széll* Kálmán miniszterelnök is. De aztán félben kellett hagynia a beszélgetést, mert egyre jöttek a gratulációk, köztük még néppártiak is.

Az egyik néppárti adta meg a sok gratulációhoz a esatantót. Ez ugyanis így gratulált *Kossuth* Ferencnek:

— Örülök, hogy felgyógyultál, de most megyek gratulálni *Förster* Ottónak.

Mikor csakugyan elment, *Kossuth* Ferenc azt kérdezte a körötte állóktól:

— Mert gratulál *Förster* Ottónak?
— Mert belépett a néppártba.

Ekkor aztán egy kálmista szélbali levonta a konzekvenciát, mondván:

— *Ferencnek azért gratulál, mert felgyógyult, Ottónak meg azért, mert megbetegedett...*

— **A szétrombolt boldogság.** Bácsból jelenti tudósítónk: *Kurzer* Bernát huszonnyolc esztendőes kereskedő agyonlőtte magát ma reggel. Édes atyjának a következő levelet hagyta hátra:

Kedves atyám, bocsásd meg lépésemet. Tegnap délután találkoztam H.-val; minden erőmet össze kellett szednem, hogy meg ne gyilkoljam. Azonban téged kimélni akartalak s nem bántottam té. Nincs erőm, hogy tovább éljek. Egykor boldog voltam, de H. szétrombolta boldogságomat.

Az a H. nevű ember, akiről a levélben szó van, néhány hónapig üzlettársa volt *Kurzernek*. A vállalat-hoz ő adta a pénzt, amely azonban csakhamar eluszott H. hibájából. *Kurzer* tegnap fölkereste a társát és kérte, hogy vagyonának legalább kis részét adja vissza, de H. gyalázó szóval elutasította. Erre aztán a fiatal kereskedő véget vetett az életének.

— **Szerencsétlenség Fiumében.** A fumei dockban — mint levelezőnk táviratozza — ma reggel nagy szerencsétlenség történt. A kettős uszó dockban álló *Fiume* nevű 2400 tonnás gőzös ma reggel 7 óra előtt az erős szirokól és a tenger hullámzása következtében veszedelmesen jobbra-balra inogni kezdett. A műszaki személyzet nagyobb baj elkerülése végett a dock jobboldali részét lesüllyesztette. Így a hajó sértelemesen megmenekült. Menekülés közben öt munkás, köztük egy súlyosabban megsérült. A helyszínén megjelent gróf *Szapáry* kormányzó, a tengerészeti hatóság szakértői, az ügyész és a vizsgálóbíró, *Steinacker* docktársulati elnök. A dockot ki fogják emelni. A vizsgálat konstátálta, hogy a dockgyári közegek korrektilül jártak el.

— **A bűvös szó.** A hivatalokban vannak olyan titkos jelek és bűvös szavak, melyeknek láttára vagy hallatára a legkeményebb szívű bürokrata is hirtelen szeretetreméltó, kezes emberré válik. A szemüvegét, mely alól ugynevezett mérges pillantásait szokta lövellni, a bűvös szó hallatára föltolja a homlokára és a keserűség, melyet minden novellista odafojtott a szája szögletébe, hirtelen mosolygásra változik. A bűvös és titkos szó hatása alatt sietve teljesíti kívánságodat s olyan udvariassá válik, mint aminő csak az olyan ember lehet, aki egész életében csak gorbáskodni szokott.

A hivatali bűvös szavak közül való ez is, hogy: *Még ma.* Amely aktára ez van fölvirva, az az akta meg van mentve a restanciától. Azt minden bizonyítással meg ma elintézik.

Példa rá a következő mulatságosan és bosszantóan szomorú eset. Még 1869-ben azt az előterjesztést tette a városigeti bizottság, hogy az ottani nagy keresma előtt lévő *ringelspielt* hamarosan kioszknak kell átalakítani. A gazdasági bizottság egy hónap mulva már elfogadta ezt a javaslatot s kiadta a mérnöki hivatalnak a tervek elkészítése végett. A dolog nagyon sürgős lehetett, mert a tanácsos két ceruzával és nagy betűkkel írta rá a varázsigét:

Még ma!
1869. március elsején volt ez a nevezetes nap s hogy a varázs-ige milyen hatalmas, azt misem bizonyítja jobban, minthogy a mérnöki hivatal csakugyan ma, vagyis harminckét év után tette meg jelentését a dologban. A kioszkn régen megvan már s a körjáték lovaskái is rég elpusztultak, de a jelentés utána cammog az életnek.

— **Szerencsétlenül járt tudós.** Ventimigliában a hegyek közt *Spulchi* Adolf hírneves botanikus szerencsétlenül járt. Lezuhant egy hegyszakadékba és ma találták meg kollistét.

— **Összeütközés a villamossal.** A városi villamos vasut egyik kocsija ma délután nekiment egy magánfogatnak, amelyet darabokra tört s a kocsiban ülő három ember közül egy súlyosan, kettő pedig könnyebben megsebesült. A *Ferenc* József-terén történt a szerencsétlenség délután öt óra tájban. *Blau* Zsigmond, a *Haggenmacher*-féle malom főhivatalnok *Simon* nevű öcsésével a gyár egyik egyfogatu csukott kocsiján, *Tóth* János kocsissal a tözsdére hajtattott. Amint a kocsis a Föld-utca közelébe ért, akkor közlekedett arra a városi villamos vasut 135. számú kocsija, amelyet *Varga* István vezetett. A kocsis nem tudott a sineken áthaladni, a villamos pedig nem tudta a vezető hirtelen megállítani s így történt az összeütközés. A kis kocsis nyomban lefordult s ablakai ezer darabra törték. A villamos kocsis is erősen megsérült az összeütközés folytán. A *Blau* testvérek arcukon, kezükön szenvedtek könnyebb természetű sérülést s *Blau* Zsigmondot az *Izabella*-utca 87. számú lakására, *Blau* Simont pedig a *Podmaniczky*-utca 32. szám alá vitték. A legrosszabbul járt a kocsis, *Tóth* János, aki a kocsis alá került s több zúzódáson kívül egyik bordája is eltört. Őt a Rókus-kórházba vitték a mentők. A rendőrség a vizsgálatot megindította s eddig úgy áll a dolog, hogy a villamos kocsis vezetője felelős a szerencsétlenségért.

— **Kisiklott vonat.** A *hasa-óderbergi* vasut gőlnievötygi vonatán *Rátfalu* és *Szepes-Remete* állomások között az 652-es vegyesvonat mozdonya ma kisiklott és a kalauzkocsit a reá következő két teherkocsival lerántotta. *Zipser* kalauz meghalt. Az utasokban nem esett kár.

— **Az osztályorsjáték húzása.** Az osztályorsjáték mai húzásán *tizezer* koronát nyert 85696, öt-ezer koronát 51933, 80493, *kétezer* koronát 99820, 97593, 50273, 99575, 54709, 49270, 48839, 47191, 312, 84176, 62445, 40076, 52602, 52526, 77036, 88565, 83390, 39290, 88713, 94294, 99030, 47872, 59551, 85173, 11813, 56375, 86602, 15763, 93409, 21737, *ezer* koronát 60680, 6388, 38581, 82105, 56149, 31756, 13275, 85402, 59573, 46176, 66168, 32410, 46562, 73053, 22494, 16358, 89213, 31068, 61739, 33800, 2171, 20520, 19285, 52327, 56387

49267	1105	94481	79391	92008	72279	24777	4884
35455	68717	6594	17745	18308	70044	88693	60164
11131	38030	47781	43887	60293	50241	54810	50087
70125	94470	34787	81194	72247	<i>öt száz</i>	<i>koronát</i>	73970
43251	28960	9710	34766	17743	87214	45450	92716
49399	57242	77731	41056	64125	14502	42826	71849
82020	85745	93785	96590	98308	89389	99185	83556
97125	33065	12973	34859	671	60032	2338	88906
34192	71219	52385	23631	33767	33385	80393	
21046	13356	49964	63008	72888	5201	94451	97601
92550	63152	36437	44058	29627	60800	29269	95551
57756	41704	58788	35329	39774	39708		

— **Somossy-Mulató.** Holnap csütörtökön ünnepli *Antropp* Károly karmester évi jutalomjátékát. Az estélyen *Glöckner* Josefín a bécsi népszínház tagja is közreműködik. Ezenkívül kitünő műsort állított össze a jutalomestére az igazgatóság.

(x) **Santal Egger** név alatt a Nádor-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. oly specifikus szer kapható, mely a külföldi basanoló szereket teljesen kiszorítja. Orvosok és más férfiak egyaránt dicsérik kitünő hatását azon bajoknál, hol Santal-olaj van javasolva. Egy üveg 3 korona.

(x) **Rendkívüli könyvárleszállítás** a bolti árak felére és harmadára. Sokfelől érkező kérdésközlésre a Franklin-társulat közölni teszi, hogy az áreszállítás már csak március végéig marad hatályban. Azonnal ismét a rendes bolti árak lesznek érvényesek.

(x) **Lukács Vilmos** bankházából, Budapest, V., Föld-utca 10. sz., vegyének osztályorsjátékokat.

(x) **Kiállítás fohéremű kelengyékben**, melyek mütermekben készültek és ugyanottan megtekinthetők. Cél szerü összeállításokkal készítséggel szolgálók: *Fehér* József IV. Váci-utca 23. I. emelet.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyújtót!**

Kossuth Lajos emlékezete.

Budapest, március 20.

Hetedik évfordulója volt ma *Kossuth* Lajos halála napjának. A magyarság kegyeletes emlékezése ezen az évfordulón imádatos rajongással fordul *Kossuth* sirja felé. Impozáns ennek a napnak a komor ünnepe, amely egy magasztos és hatalmas érzésben egyesíti az egész nemzet szívét. A magyar história tündöklő alakját kegyeletes emlékezés övezte ma a halhatatlanságot megillető dicsőséges sugaraival.

A Deák-téri evangélikus templomban ma reggel kilenc órakor *Kossuth* Lajos emlékeztetőre gyászistentisztelet volt. A templom egészen megtelt közönséggel. Az első padsorokban foglalt helyet *Kossuth* Ferenc. Ott voltak még a józsefvárosi függetlenségi kör képviselői, a negyvennyolcas honvédek és a honvédmenedékház lakói *Szentimrey* Kálmán parancsnok vezetésével, a ceglédiek 20 polgárból és hölgyekből álló küldöttsége *Bába Molnár* Sándor vezetése mellett, a *Kossuth* Lajos női kör, élén *Parajdi Szász* Melánia elnökkel és *Katona* Sándorné alelnökkel és nagyszámú közönség.

Az istentisztelet zsolnárral kezdődött. Utána *Horváth* Sándor lelkész mondott magas lendületű hazafias emlékbeszédet, magasztalva *Kossuthnak* korszakkalakító tetteit és érdemeit. Hazafias imával jelezte be a gyászbeszédet, mely után a kórus és vele az egész közönség orgonakiséret mellett a himnuszát énekelte el. Istentisztelet után a *Kossuth* Lajos női kör, az öreg honvédek és a közönség nagy része kivonult a kerepesi-úti temetőbe, ahol *Katona* Sándorné hazafias szép beszéd kíséretében koszorút tett *Kossuth* sirjára.

A függetlenségi és 48-as párt tagjai délután gyűltek össze a kör helyiségében és hosszú kocsisorban indultak a kerepesi-úti temetőbe. A párt tagjaihoz csatlakozott a ceglédiek 25 tagú küldöttsége, valamint *Polczner* Jenő vezetése alatt a szegedi függetlenségi párt jezu tagú küldöttsége is. A ceglédi küldöttség koszoruját két ottani polgár leánya vitte. A temetőbe érve a képviselő és a küldöttség tagjai *Kossuth* sirja körül félkörbe álltak, mire *Ilyés* Bálint költői szármalusa beszédet mondott, melynek befejeztével letették a sirra a párt koszoruját, a ceglédiek és a szegediek koszoruját mellé. *Kossuth* Ferenc is kint volt a temetőben s a ceglédiek örmével üdvözölték fölépülése után szeretettel képviselőjüket.

Az egyetemi ifjuság délelőtt tíz órakor gyülekezett az egyetemi körben s onnan gyászjátékkal bevont zászló alatt vonult ki a temetőbe *Kossuth* sirjához. Tizenegy óra tájban ért ki a menet a sirhoz. Itt *Benárd* Ágoston mondott emlékbeszédet, majd letette a hatalmas babérszörut a sirra. Ezután *Dongó* Orbán elszavalta *Ábrányi* Emil: *Kossuth* sirja című hatalmas

Wein Károly és Társai

HAZAI IPAR. minden darab gyárainkból származó árú jellel védjeggyel látkal

szepeességi vászongyárosok ajánlják hírneves kisméretű és busszóci vászon és kamuka-(damast) gyártmányukat. — Főraktár: Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8. szám.

van szárnyaló, gyönyörű költeményét, amelynek utolsó strófája így hangzik:

Ott, a hol annyi áldás száll és olvad egybe,
Hogy a lében mintha tömjénfüst lebegne,
Hol őrt állanak éjjel a halott honvédek,
A kik egykor hazát, szabadságot védték...
Ott, hol a Dicsőség táblával kezében,
Ragyogó angyalként ül isteni szépen,
S tündökli betűkkel legszebb lapját írja,
Az a fényes szent hely Kossuth Lajos sirja.

A meghatározó kegyeletos ünnep ezzel véget ért. Az Egyetemi Kör irodalmi és retorikai osztálya délután a kör helyiségében gyűlést tartott. Nagy József, retorikai elnök megnyitja után Berkovics Miklós szavalt, mire Talyi Andre ünnepi beszédet mondott. Farkas Imre ezután *Az utolsó honvéd* című novelláját olvasta föl, Berzevics Gizella pedig emlékeztetést Márciusról, Nagy Ferenc Illés Bálint Meghalt Kossuth című költeményét szavalt, mire Sántha Mihály záróbeszédre berekesztette a szép ünnepet.

A Kossuth-emlékbizottság Krivácsy József 48-as honvéd tüzérezredes elnöke alatt tartott ülésén ma tette meg az utolsó intézkedéseket a Kossuth-sirhoz való vasárnapi kivonulásra. A gyűlékezés vasárnap délután két órakor az Eszterházy-utczában a Nemzeti Lovarda előtt lesz. Az emlékbizottság mai értekezletén elhatározták az *Országos Kossuth-Társaság* alakítását. A társaság feladata lesz többi közt a Kossuth-gyalásznak klerikális részről szervezett politikájával szemben közös erővel szembeszállni.

Merénylet egy altábornagy ellen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 20.

A Ferenc József-téren, közel a lánchidhoz merényletet kísérelt meg ma délután egy elbozósított főhadnagy Jablányi Sándor altábornagy, a m. kir. csendőrség főleltigyeleje ellen. A merénylet szerencsére nem sikerült, mert a merénylő revolvere csütörtököt mondott, ahhoz pedig, hogy másodszor elüssse a fegyvert, nem volt ideje, mert a közelben járó-kelő emberek lefogták.

A merénylő számvivő főhadnagy volt a csendőrségnél, de — állítólag a saját hibáján kívül — elvesztette a rangját s azóta mint díjnok tengette az életét. A rendőrségi vizsgálat azt derítette ki, hogy a merénylő nem is Jablányi altábornagnak szánta a revolverolyót, hanem a honvédelmi minisztérium egy másik magasrangú tisztviselőjének.

Jablányi Sándor altábornagy ma délután fél egykor hagyta el a várban lévő hivatalát s a Lánchidon átjőve a Ferenc József-téren át a Fűrőd-utca felé tartott. Alig hagyta azonban el a hidat, egy jól ütözött, fekete bajuszu ember állott eléje s egy levelet akart neki átadni, ezekkel a szavakkal:

— Tessék azonnal átölvadni!

Az altábornagy elutasító mozdulatot tett s tovább akart haladni, de az illető ismét melléje lépett.

— Tessék csak átvenni ezt a levelet!

Az altábornagy erre ezekkel a szavakkal fordult hozzá:

— Kinek a szolgálja?

Az idegen vállat vont mire Jablányi ismét megindult, anélkül, hogy a levelet átvette volna. Amde a makacs ember harsány hangon utána kiáltott:

— Hát még el sem olvassa?

Az altábornagy visszafordult, ebben a pillanatban azonban az idegen revolvert vett elő a zsebéből s elrántotta a ravaszt. A fegyver szerencsére csütörtököt mondott.

Amint az altábornagy a fegyvert meglátta, karot rántott és a merénylőre suhintott. Ez azonban elkapta a fejét s így a jobb vállára kapott egy erős vágást.

A közelben lévő járó-kelők közül két iparosinas lefogta a merénylőt és Magyar Tamás napidíjas segítségével kicsavarták a kezéből a revolvert. A csődületre ott termett az 1390. számú rendőr is, aki azután a merénylőt nagy közönségtől kísérve bevitte a főkapitányságra, ahova Jablányi altábornagy is követte őket. Hamarosan az udvarba vitték az illetőt, a kitől elvették az altábornagnak szánt levelet, amelyben valami kemény tárgy is volt, és pedig valószínűleg valami robbanószer, amiért az altábornagy óva intette a detektívetek s a rendőrököt, hogy:

— A levéllel vigyázza bánjanak!

A merénylőt ezután felvitték Farkas Lajos rendőrtanácsos előszobájába.

Jablányi altábornagy nyomban vallomást tett, miáltal a rendkívül izgatott s remegő merénylő a hozzá intézett kérdésekre kijelentette, hogy Gaál János volt csendőrségi számvivő-főhadnagy. A mikor megmotozták, zsebeiben kevés dohány, zsebtűkőr, néhány irat és zsebkendő volt.

— A kegyelmes ur tett tőnkre, egy levél miatt,

— a hadbírósg iratai bizonyíthatják, hogy annak minden szava igaz! — kiáltott föl a merénylő — a mire azután az előszobából elvezették.

A merénylőre vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következők értesített adta ki:

Jablányi Sándor altábornagy, a csendőrség főleltigyeleje ellen, aki ma délután 4/1 órakor a Lánchidon át lakására tartott, a hid pesti feje felé merényletet kísérelt meg egy polgári ruhás egyén. Levelet nyújtott feléje e szavakkal: Tessék azonnal átölvadni. Mikor Jablányi a levelet olvasatlanul vissza akarta adni, az illető tettes revolvert szegzett mellé. Jablányi karot rántott, de azt már nem használhatta, mert két ember megragadta a merénylő karjait s egy rendőr lefegyverezte. Amint aztán a később elvett levélből is megállapították, az illető tettes le akarta löni az altábornagyot. A tettes Gaál János csendőrségi számvivő főhadnagy volt valamikor s levelében azt mondja, hogy őt minden igaz ok nélkül megosztották a léte minden kigondolható föltételeitől. Ez okból akarta lelőni az altábornagyot. A tettest a rendőrség letartóztatta.

Mi minden nem esik!

— Jelenet. —

Fiu: Papa, papa!

Apa: Mi az?

Fiu: Nézd csak, mi van az újságban. Palermóban véres esett.

Apa: Jó. (Tovább alszik.)

Fiu: Papa, papa.

Apa: Mi kell?

Fiu: Nézd, még valami van az újságban. Abbaziában sáros esett.

Apa: Jó. (Tovább alszik.)

Fiu: Papa, papa! Még van valami. Azt írja az újság, hogy a hőmérőben a kénes esett. Nagyszerű, ugye-e?

Apa: Bizony nagyszerű. Ebben a szecessziós világban minden megtörténhetik. Nézd csak tovább a lapot, hátha még akad valami.

Fiu: Persze, hogy akad. Ime „Mint bikszádi levelezünk írja, az ottani lakosságot nagy rémületbe ejtette a minap egy ritka természetű tünemény. Öt óra tájban megeredt az ugynevezett balta-eső. Vadonat uj balták és fejszék estek, némelyik gyermekfej nagyságu is volt.“

Apa: Nagyszerű. Más nincs?

Fiu: Dehogyan nincs. „Veronai levelezünk...“

Apa: Mit ír veronai levelezünk?

Fiu: „... azt írja, hogy ott tegnap és ma szünni nem akaró komfortábi-eső zuhogott. Már délután hullt le itt-ott néhány komfortábi, de a lakosság még mit sem sejtett. Délután aztán nagy mennydörgés közepette megeredt a konfortábi-eső. Este már patakokban folyt a komfortábi az utcán s több helyütt a lakásokba is behatolt az ár. Pincékből túzóltók szivattyúzták ki a komfortábiakat.“

Apa: Érdekes. Veronai levelezünk igen szépen ír. Más nincs?

Fiu: Itt még van egy telegramm. Párisból rendjelet jelentenek. Kölesden egész délután csupa Pichler Győzők estek. De ez már eláult.

Apa: Roppant érdekes. Más nincs?

Fiu: De van. Szegeden víz-eső esett. Rendes esővíz-eső.

Apa (fitymálva): Közönséges víz? Pfüj... —

FŐVÁROS.

(*) A bankok válasza. Az egyesült fővárosi pénzügyteltek képviselői ma délután a Magyar Általános Hitelbank helyiségében értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a 30 millió koronás fővárosi kölcsönre nézve felajánlott opció jogával nem fognak élni. A bankok képviselői már aláírták az erre vonatkozó nyilatkozatot, amelyet holnap délelőtt adnak át Halmos János polgármesternek.

(*) A fővárosi közgyűlés. A fővárosi törvényhatósági bizottságunk ma közgyűlése volt, a napirenden jelentéktelen ügyekkel s ezért még a rendes számban sem jöttek össze a városatyák. A gyűlés elején Márkus József főpolgármester áldozott néhány meleg szóval Kullmann tanácsos emlékének és indítványára elhatározták, hogy részvételről intőznek a családhoz. Most már két tanácsosi állás van üresedésben és legközelebb mind a kettőre kirják a pályázatot. Azután Halmos polgármester felett néhány interpellációra; első sorban Csorba Ferencnek válaszulva biztos kiállításba helyezte, hogy a farkasréti vasut a jövő évre meglesz, aztán Kasicsnak és Ballagi Aladárnak felelt, akik tudvalevőleg azon akadtak meg, hogy az Ehrlich Gusztáv tiszteletrő rendezett ünnepségen a polgári iskola növendékei is közreműködtek. A polgármester előadta, hogy az iskola igaz-

gató maga kérte az engedélyt arra, hogy az ünnepségen a gyermekek énekkara énekelhessen és a tanács többsége szívesen teljesítette kívánságát, mert „az ünnepségek oly férfiú tisztelt meg, akinek a jótékonyaság terén, de különösen a VII. kerületi szegény sorsu tanulók segélyezése körül tagadhatatlan érdemei vannak.“ Minthogy azonban eddig elé az ilyen ünnepségeken való részvétele a tanulóknak rendezve nincs, megígéri a polgármester, hogy jövőben gondoskodni fog az ügy rendezéséről. Se Kasics, se Ballagi nem vette tudomásul a választ, de a közgyűlés, miután a polgármester önértelenen visszautasította Kasics egy indulatos megjegyzését, 87 szóval 46 ellen megnyugodott a polgármester kijelentéseiben. Még Radocza János a Rákospatak szabályozása dolgában interpellált, aztán rátértek a napirendre.

Első sorban a Dick-féle kérvényt kellett volna tárgyalni, de levetkék a napirendről, mert a javadalmi hasonbérlet dolgában új ajánlat érkezett, amelyben a vállalkozó a teljes bérösszeg megadását helyezi kiállításba.

A letárgyalt ügyek közt megengedték a társas-kocsi vállalatnak, hogy a Krisztina-tér és vöröskereszt-kórház közti vonalát egy évre megszüntethesse, megszavaztak 2000 korona segélyt a kőbányai zsidó hitközségnek, 7000 koronát az országos tornaverseny költségeire, 4000 koronát a gyermekbarát-egyesületnek és 1000 koronát az Országos Gazdasági-Egyesület próbaválgatásainak költségeire.

(*) Adókövetés. Az I. kerületben március 16—23. napjain az előjáróság üléselmében helyezik közszemlére a III. osztályú keresetadó kivétéseket. A kivételeket március 26-án kezdik tárgyalni. A IV. kerületi adókövető bizottság március 21-én a külön meghívottak, a VIII. ker. A) adókövető bizottság az 5887—5911. helyrajzi számig a külön meghívottak, a VIII. ker. B) bizottság a 6579—6994. helyrajzi számig a külön meghívottak, a III. osztályú keresetadó-javaslatokat tárgyalja.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** IX. filharmoniai hangverseny. Ha az ember ma este a Vigadóban az elegáns közönség tömött sorain végigtekintett, úgy hitte, hogy odakünn javában hull a hó és hogy benne vagyunk a hangverseny-szezon kellő közepében. Pedig ibolyaital reszket a levegőben és alkonyul a szezon. Fulharmonikusaink, akik oly nagy érdemeket szereztek zenei életünk föllendítése körül, imhoh! áradtságuk jutalmát látják a közönség érdeklődésében, amely a IX. filharmoniai hangversenyen is hűsögesen megjelent. A műsor első száma Szabados Károly: *Romeo és Julia nyitánya* volt, a korán elhunyt jeles zeneszerző egy ifjúkori kísérlete, amelynek partitúráját a Nemzeti Zenede könyvtárában a por már régen elepte. Abban, hogy előadták, több része van a kegyeletnek, mint a mű értékének, amely ugyan már elárulja a tizennyolc éves ifjú nagyráihavított tehetségét, de megállapodott munkát még nem jelent. Benső szerkezeténél fogva alig nevezhető joggal nyitánynak, amely a szonáta hűvényei szerint épül, inkább előjáték a tragédiához a „rossz csillag, szülte ifjú párról, akinek kora halála két család ádáz gyűlöletének szab gyászos határt.“ A váltakozó témákban csakhamar ráismerünk a szerelem, a viszálykodás és a gyász motívumaira, de az igazi lírai erő hiányát csak szavaló páthosz és zenei retorika pótolja. Annál bámulatosabb a mű instrumentációja, amely az ifjú Szabadosat a modern eszközök mestereként mutatja be. — Az est másik ujdonsága Svendsen D-dur szimfóniája (opus 4), az északi zeneköltő egy ifjúkori munkája abból az időből, amikor még mint hegedűvirtuóz járta be Európát és Amerikát. Első tétele (*molto allegro*) valami északi Pastorale, telve jellemző nemzeti hangulattal, norvég vidámsággal, tánc- és ének-motívumokkal. Ez az első tétel zárt keretében egy önálló kis műretek, amellyel érték dolgában alig versenyezhet a második (*andante*); ennek a szerkezte nem egységes, elnyújtott és zilált, tartalma pedig valami szünni nem akaró, egyre megújuló, monoton szomorúság és panszkozódó böbeszedtség. Instrumentáció dolgában a legbrilliansabb a III. tétel (*scherzo*), amelynek ravasz pizzicattóiból madárécsérgést hallani. A fuvalák dallamaiból pedig amorettek röpködnek elő. Hatalmas befojezése a műnek a negyedik tétel, amely akár csak az első, Svendsen a tudás és invenció teljében mutatja. A két ujdonságon kívül még Bach örökszép (III. D-dur) *Suite*jét halottuk. Az est vendége Behr Teréz urbürgy volt, akiben elsőrangú énekesnővel ismerkedtünk meg. Organuma hangzatos alt, amelynek zománca bársonyos, meleg, és fényes, bár érzéki varázsválal egymagában nem büvölhetne el, ha nem kapna nemességét, igazi bensőséges művészetből. Behr Teréz első sorban nagyszabású stíllérzékkel és előkelő fölfö-

gással tolmácsolta Beethoven (In questa tomba oscura) és Giordani (Caro mio ben), majd Schubert Brahms, Csajkovszky és Cornélius egy-egy dalát énekelte a közönség nagy gyönyörűségére. Alig emlékezzünk, hogy művésznőt, akik reklám nem előzött meg, nálunk ily elementáris lelkedéssel ünnepeket volna, mint ma este Behr Teréz. Nem fogjuk elfeledni nemes művészetét és visszavárvuk. (G-ly.)

Ünnepnap előadások a Víg-színházban. Vasárnap és hétfőn, Gyümölcsoltó boldogasszony napján négy előadás lesz a Víg-színházban. Este a francia színészek játszanak, vasárnap délután az *Ocskay brigád* megy, először délutáni előadásnak, de nem a szokásos mérsékelt, hanem a *rendes helyarárral*, hétfőn délután pedig a huzamosabb idő óta nem adott *Takácsok, Jászai Marival* kerül színpadra.

Kitüntetett színházigazgató. Vilmos császár — mint Berlinből táviratozzák — báró Bergert, a hamburgi Schauspielhaus igazgatóját, a III. osztályú vöröses sarsnaddal tüntette ki. Ez az első eset, hogy magánszínház igazgatója ilyen kitüntetést kap.

Prímadonnák. A Magyar Színházban holnap, csütörtökön hosszabb pihentetés után ismét *Mader Raoul* és *Pásztor Árpád* melodikus operetteje: a *Prímadonnák* kerül színpadra. A főszerepet *Szojyer Ilona*, *Margó Zelma*, *Szilkei* és *Ráthonyi* játszzák.

Francia színészek a Víg-színházban. A Víg-színház francia vendég-szintársulatának impresszáriója *Schurmann*, ma megjött Budapestre, maga a társulat holnap csütörtökön reggel érkezik. A társulat legérdekesebb tagja és csillaga a szépségéről is híres *Rolly* kisasszony, akit ma *Párisban* az első között emlegetnek. A vendégjátékra a *Gimnase-tól* csak s'habadságot kapott, visszatértek ő főzja megteremteti Maurice *Donnay* új darabjának a főszerepét, amelyet a szerző egyenesen neki írt. *Rolly* kisasszony pénteken *Roxane*t játszza a *Cyano de Bergerac*-ban, szombaton pedig pazar toletteken az *Osztrigás Micu*.

A vidéki színészet közgyűlése. Ma folyt le a vidéki színészek kongresszusának második napja, amely az interpellációkon kezdődött. *Balla Kálmán*, az új győri igazgató őszitől őszig terjedő engedelmet kapott s e miatt *Thury Elemér* és *Janovits Jenő* meginterpellálták az elnökséget. *Thury* aggodalmát fejezte ki, hogy a virágvasárnap koncesszióitól való eltérés precedenssé lesz s ez a nyári szerződéseknél károsabbá válhatik a színészekre. Megeshetik az is, hogy a jövőben a nagy direktorok sem tartják együtt nyáron a társulatukat s évről-évre őszel szervekednek. *Janovits Jenő* kéri, hogy a kormánynak a győri koncessziót helybenhagyó leiratát olvassák föl. *Ditrői Mór* elnöki kijelenti, hogy a győri igazgató helyzete kivételes volt s a tanács az őszi engedelem megadásával precedens alkotni nem akart. A közgyűlés a választ tudomásul vette. *Arkóvy Vilmos* interpellált még azután, majd *Egry Kálmán* szólt föl s rosszálásának adott kifejezést, hogy gróf *Festetics Andor*, a vidéki színészet országos felügyelője nincs jelen a közgyűlésen. Az elnök elfogultsággal mentette a gróf távolmaradását. *Ditrői Mór* bejelentette még, hogy a közgyűlés nem mehetett el József-napot köszönteni *Ribáry József*hez, mert *Ribáry* beteg és a küldöttséget nem fogadhatja. Postán küldte neki gratulációt, amelyet *Janovits Jenő* fogalmazott. — A közgyűlés ezután az új színházi törvényeket vette tárgyalás alá, amelynek tárgyalását a közgyűlés délután folytatta. A holnapi ülés egyik legfontosabb dolga az új tanács megválasztása lesz.

Dalnoki Viktor ur a közgyűlés első napjáról szóló mai tudósításunkra vonatkozólag annak a kijelentésére kér bennünket, hogy ő nem mint föltanu, hanem csak az illető hölgyek előadásából hallotta hogy a német színészek Kossuth-kutyáknak nevezték őket. Hatvani Ede tanuságára pedig csak a magyar kenyeret evő, de a magyarokat lepten-nyomon szidalmazó és gunyoló német komika ügyében hivatkozott.

Miss Halton Kassán. Miss *Mary Halton*, aki a *Kassai* Nemzeti Színházban verégerszerpelt, ma este játszott ott utoljára. Egy távirat arról hoz nekünk hírt, hogy az angol szubrettet előadásán az a nagy primadonna-tisztelet érte, hogy kiikták a kocsijából a lovakat s az ifjuság huzta kocsiját a szállásáig. Angol nyelven üdvözlő beszédet is intéztek hozzá, amelyre *Miss Halton* felelt, mondván, hogy megtanulta becsülni és szeretni a magyar ifjuságot s hogy a kassaiakat sohasem fogja elfelejteni.

Házi-est. Az *Auróra-Kör* ma este kitűnően sikerült házi-estét rendezett a Sas-kör disztermében. Az estén közreműködött *Márkus Aranka* a jeles tehetségű fiatal művésznő, aki a *Zsidónő* romancát, a *Bohéme*k keringőjét művésziesszen és nagy sikerrel énekelte. A diszes és nagy közönség zajos tapsára még néhány magyar népdalt adott elő remekül. *Szentessy Gyula*, a kiváló poeta néhány hangulatos versét olvasta fel. *Elekter* Agnes cimbalom-művésznő magyar dalokat játszott, *Istvánffy Gyula* a művészetéről olvasott fel szellemes csevegést. Közreműködtek még: *Tomori Sándor* Jenő, *B. Giordano* Marietta és *Bahner* József.

Szabad előadás az Urániában. Ma délután az *Uránia Tudományos Egyetben Lóczy Lajos* tartott előadást a föld történetéről. Hetven színesen vettett képben koncepiálta meg a kiváló tudós széles körű tárgyát s a fehér vásznon megjelent gyönyörű képekhez csatolta föltűtött érdekes mondánivalóit. Az érdekes előadást megtapsolta az előkelő közönség, melynek sorában báró *Eötvös Lóránd*, gróf *Széchenyi Béla* s több egyetemi tanár is jelen volt.

Rostand új darabja. Edmond *Rostand*, a *Cyrano de Bergerac* hírneves szerzője, új verses dráma dolgozik, melynek *A szerelmek háza* lesz a címe. A darab a *Théâtre-Français*nak van szánva.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírműdó-ban. A Telefon Hírműdó rendes csütörtöki gyermekhangversenye, mely 5 óráig 6-ig tart, ma változatos programmal fogja szórakoztatni a Hírműdó kis előfizetőit. Közreműködnek e hangversenyen: *Bárdossy Irén* és *Pugin Leona* urnök, *Dajka Balázs*, *Győző Lajos* és *Iványi Dezső* urak. Azonkívül *Zörgő* bácsi, a gyermekhangversenyek agilis rendezője is olvas fel tanulságos történeteket. — Este a Telefon Hírműdó a nagy. kir. Operaház előadását közvetíti az előfizetők lakására; a *Tell* Vilmost, *Rossini* nagy operáját. Az opera-közvetítés után a rendes esti felolvasás következik, annak bevégezte után pedig még 11 óráig éjfélnyire lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az *Emke* és az *Elito* kávéházból közvetíti a Telefon Hírműdó.

Cirkusz-élet.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, március 20.

Ha nekünk tollforgatóknak koszorvas atyamesterünk, *Jókai Mór*, megírta *A jövő század regényét*, miért ne röphetnők át mi is kicsikét a fantáziánkat a színházi térben és időben s miért ne írhatnók, amint mindjárt írjuk is:

Népszínház. A *Cirkusz-élet*, ez a rövid idő alatt oly népszerűsége vergődött angol operett, ma este érte meg a *Népszínházban* ötvenedik előadását *Caryll* és *Monckton* muzsikája az ötven előadás alatt semmivel sem lett őstetesebb; *Tanner*, *Pallings*, *Greenbank* és *Ross* szövegkönyve (notandum bene: a szövegkönyv leginkább az utóbbi szerző nevére vall.) egy csöppel sem lett mulatságosabb, hanem azért a nézőtér a mai ötvenedik előadásra is tömve volt, akár csak az előző negyvenkilencen, mert hát ez nálunk már ugy szokás — angol operettnél. Díek ur az előkelő, miliomios gavalier a mai jubiliáris előadásban sem igen tudta volna megokolni előtűnk hogy miért kell neki okvetlenül „agyukirályi”-nak átűltözködni, hogy *Miss Dórá*-hoz jusson, aki szintén a *lashionable* társasághoz tartozik. De hát ez mellékes, mint ahogy minden sok egyéb egészen mellékes maradt ebben a jubiliáris operettnél; — a fő az, hogy *Miss Dóra* s utána *Favorita* kisasszony ma este ötvenedszer kapott fel ugyanarra a fehér paripára s a közönség tapsolt és tombolt. *Káry Klarát*, aki *Miss Dóra*t bájosan személyesítette, csaknem leszédiek a színpadról s dalait, táncait megisméltették. A felvonások végén a vasjátékot is ki kellett előtű nyitni, ugy, a hogy annak idejében a premiéren kinyitották. *Dojár Terka* (*Favorita*) ötvenedszer volt kedves, *Kápolnai Irén* (*Lucille*) ötvenedszer furge és eleven s a többi mind: *Szirmai* (*Dick*), *Soltymosi* (*Sir Wemyss*), *Raskó* (*Reginald*), *Nemeth* (*Drivelli* cirkuszulajdonos), *Keresztény Sarolta* (*Lady Diana*), *Siposné* (*Drivelin*), *Kiss* (*Albertoni*) a legjobb kedvvel alakítottak. Kolosszális komikai hatással játszottja ma este is *Kovács Bigys* pincér s az emberek majd ledurultak a székeikről, annyit nevettek a birkozási jelenetén s a jubiliáris előadás ünnepies hangulata közepette is szenzációs számba ment az, amikor keresztül ugrott a — *Káry Klara* hátán. Az egyszerű kórta, *Nemeth*, pedig a török birkozó szerepében ötvenedikszere is megérdemli, hogy a neve nyomdaldesteket lásson. A jubiliáris előadást *Kont*, a furlangos *Kont* dirigálta, akinek már babonásan fűződik hozzá a személyéhez az, hogy sikerre visz mindent. Bizonyítja ezt a *Cirkusz-élet* ritka nagy kasszasikere is, amelynek ötven előadás, megbizáló értesülésünk szerint 59,973 korona 51 fillér jövedelmet hajtott a *Népszínház*nak.

Igenis! Egész bizonyosak vagyunk a felől, hogy mindezt így fogjuk írni a *Cirkuszélet* ötvenedik előadásán. Mert meglesz, egész bizonyosan meglesz! Meglesz pedig azért, mert a mi édes budapesti közönségünk még mindig nem gyógyult ki a buta, értelmetlen, orfeumi nivón álló angol operettből. Nem gyógyul ki még akkor sem, ha ezt az angol operettet egy silány osztrák bohózatból gyurják át, mint ahogy ezt a *Circus* *girle*l megtették, amelyen ezeltűt őt-hat esztendővel volt szerencsétlenségünk unni magunkat a *bécsi* Carl-Theaterben, ahol *Eine tolle Nacht* cím alatt kisértett egy darabig.

Miűt *Cirkuszélet*, angol mártásban feltárlva, valamivel zamatosabb lett, már tudnillik abban az értelemben, hogy egészen az orfeum bretili nivójára jutott, vagyis — angol operett és így nyilván csakugyan meg fogja érni ötvenedik előadását.

Nagyon szép dolog. Csak hogy egy pohár sűrt kérésnek hozzá és egy jól fűstöltő szivart ...

Az operettet *Fái J. Béla* és *Faragó Jenő* fordították, akiknek jó nevek van ezen a téren.

(II—s.)

MŰVÉSZET.

□ **Az elnökválság vége.** A Képzőművészeti Társulat küldöttsége *Perzel Dezső* képviselőházi elnök vezetése alatt tegnap délután tisztelt gróf *Andrássy Tivadarnál*, hogy tudassa vele a rendkívüli közgyűlés egyhangu határozatát és őt az elnöki állásban való megmaradásra fölkérje. *Perzel Dezső* meleg szavakkal tolmácsolta a társulatnak elnöke íránt való változhatatlan ragaszkodását és bizalmát, mire gróf *Andrássy Tivadarnak* jelentette, hogy meghajol a közgyűlés akarata előtt és megmarad a társulat elnöki állásában. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a gróf választát, amelyről bizonyára örömmel és megnyugvással fognak értesülni mindazok, akik gróf *Andrássy Tivadarnál* biztos kezekben tudják a magyar művészeti élet vezetését.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Néprajzi Társaság) ma délután 5 óraker tartotta közgyűlését az Akadémia üléstermében. A közgyűlést *Szalay Imre* miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója, terjedelmesebb elnöki beszéddel nyitotta meg.

Rámutatott arra az őrvendetes jelenségre, hogy a nemzetközi kultúra árájába merülő művelt népek újabbain fokozott erővel művelik a néprajzot, mely a faji sajátosságokat pontosan megállapítja, módot nyujt arra, hogy e népek nemzeti jellegüket a további fejlődés folyamán is megőrizzék. Például a mult évi párisi világkiállítást hozta fel, ahol a nemzetek versenyében közjogilag biztosított önállóságunk dokumentálása mellett faji önállóságunkat is bemutatuk. Ezért juttatuk kitéjezésre iparunk és művészetünk jellegét, ezért rendeztünk történelmi kiállítást és ennek keretében ezért helyeztük el az ősi foglalkozási tárgyak szép néprajzi gyűjteményét. *Dr. Sebestény Gyula* föltűnk jelen-tésben részletesen beszámolt a társaság mult évi munkásságáról. *Kunoss Ignác* dr. a keleti szakosztály titkára pedig ez osztály első évi működéséről szólt, mely nagy részben teljesítette a hozzá fűzött reményeket.

A társaság alapítókéje 7820 korona, évi bevétele 13.226 korona.

A jelentéseket és számadásokat tudomásul vették, végül megválasztották tiszteletbeli tagoknak *Bíró Lajost*, valamint *Ryberg C.* és *Braun D.* kopenhágai néprajzi írókat.

(A magyar írók segítő-egyesülete) igazgatószá-gának hétfői ülésén báró *Eötvös Lóránt* meleg rész-vétellel jelentette be *Csernatory Lajos* elhunytát, átadva a pénztár számára a tízezer korona betétéről szóló takarékpénztári könyvet, amelyet a kitűnő író a segélyegyesületre hagyományozott. Az elnök indítványára az igazgató-bizottság jegyzőkönyvileg fejezte ki fajtadmans részvételt *Csernatory* elhunytán s halálját az egyesület íránt való jótékonyágáért. Elhatározta egyszersmind, hogy az április 21-én tartandó egyesületi közgyűlésen az elhunytról nyilvános emlékezés lesz; továbbá az e nökség közzön levelet küld az elhunyt utolsó kezelő-orvosának a nemes buzgóssággal nyujtott segélyért s *Gajári Odón* végrendelet végrehajtójának e jótékony irodalmi egyesület érdekeinek a fölkarolásáért. Végül pedig egy agy írónak közelébb nagy balesettől sujtott leánya számára jelentékeny segélyt szavazott meg az igazgatószág, *Csernatory Lajos* emlékezetére. Így szokta az egyesület — halotti koszoru, vagy külön gyászjelentés helyett — kifejezni a kegyeletes részvételt, valahányszor egy-egy jeltőveje meghal. Első alapvetője: id. gróf *Károlyi István* elnök kívánta így a saját temetésére s azóta ez az egyesület hagyományja lett.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Felekezeti ruhák.** *Violet Ottó* tavaly őszker alapította meg a *Keresztény ruhászövetkezetet*, mely rövid fennállás után kriminálisan megbukott. Nem a felekezeti jelleg buktatta meg a ruhakereskedést, hanem a vezérigazgató szédelgése. A vezérigazgató *Violet Ottó* volt, ki felekezeti tekintet nélkül csapott be keresztényeket és zsidókat. De különösen az utóbbiakat. A becsapott emberek között a legnagyobb összeggel egy zsidó ruhakereskedő szerepel, ki bizó lélekkel szállította az ócska holmikát a *Keresztény ruhászövetkezet*nek. Mert *Violet* ezen a téren nagyon szabadelvetlen vélekedett, elfogadott a zsidóktól kisebb és nagyobb szállítmányokat, persze inkább a nagyobbakat. A hiszékeny áldozatok, kik csakhamar rájöttek, hogy milyen csúdosan csapta be őket a vezérigazgató, felekezeti különbség nélkül tettek fenytűt jeljelentést ellene csalásért és csalárd bukásért. A vizsgálóbíró nemrégiben le is tartóztatta *Violet*et. Ezt a határozatot a törvényeszk vádatanósa s a királyi tábla is meg erősítette. Legközelebb kitzük a végtárgyalást.

§§ **Egy katona kivégzése.** Ma reggel akasztották fel *Krakóban* *Balzer József* közkatónát. Büne, mint már megírtuk, az volt, hogy ezredéből megszökött és a csendőrt, aki elfogta, agyonlötöte. A halálos ítéletet hétfőn hirdették ki előtte. A katonai büntető-

eljárás szerint az elítelt nem huszonnégy óráig, hanem negyvennyolc óráig van a siralombházban. Az eljárás szerint a kőfélhalálra ítelt katonát, mielőtt a halálos ítéletet végrehajtnák, kizárják a hadseregből. Így történt most is. Mialatt a vesztőhelyen fölállott az 56. ezred egy zászlóalja összegyülekeztek a katonai bíróság tagjai, az elítelt rokonai és a polgári hatóság vezetői, köztük gróf Szarzenszky kerületi kapitány hatalmas tábori messzelátóval. az alatt a cellában Balzer meggyónt s azután levették róla a katonaruhát, hogy darócruhába öltöztessék. Megfosztották minden katonai jelvénytől, mire, mert annyira össze volt törve, hogy járni nem tudott, katonák cipelték a bitófához. Pap kísérte utolsó útján. A bitófa előtt még egyszer német és lengyel nyelven fölolvasták az ítéletet, azután a hóhér szíjjal összekötözte az elíteltet. Három perc múlva Balzer halott volt.

SPORT.

A Slavia megérkezése. Szombaton délelben kettedfél órakor érkezik a hírneves Slavia Budapestre, hogy hazai legjobb csapatunkkal, a Budapesti Tornaklubbal össz mérje erejét. A nyugati pályaudvaron érkező prágai játékosokat a budapesti football-egyesületek színe-java fogadja, viszonzni óhajtván azon vendégszerető fogadtatást, amelyben a magyar fluknak prágai tartózkodásuk alkalmával részük volt.

Nyiltér.

Most jöttek forgalomba és mindenütt kaphatók

JANINA szivarkahüvelyek parafás és arany-szopkával. A védőjez ezen ugyanaz mint az általánosan ismert rendez Janina hüvelyeken. Minden doboz címkéjén rajta van francia nyelvű a gyáros neve.

François Halász & Frère.

A legszebb és legolcsóbb világitás a **PETROLEUM GÁZÉGŐ**

70 gyertyafény erősséggel,

minden lámpába alkalmazható.

Egy készülték ára 13 korona.

Kapható **Salgó Izsó Budapest, V., Koháry-u. 19/b. I. em.**

TELEFON.

Lederer Richárd, Lederer Gusztáv, Lederer Róbert és Lederer Klemenstin férj. Pillitz Lajosné testvérei, öz. Altman Gyuláné mint anyós, Pillitz Lajos, Altman Samu mint sógorok, öz. Weiss Adolfiné, Altman Samuné mint sógorné, a maguk valamin az összes rokonság nevében mélyen szomorodott szívvel tudatják a legjobb testvérnek, vőnek, sógornak és rokonnak

LEDERER LAJOS úrnak

Post-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye és Abonyváros bizottsági tagjának élete 49-ik évében f. évi március hó 19-én esti 10 órakor rövid szenvedés után vértelenül történt gyászos elhunytát.

A megdölgött holt tetemei f. hó 21-én csütörtökön d. u. 4 órakor fognak az abonyi izr. sarkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Abony, 1901. március hó 20-án.

Béke és áldás lengjen poraira!

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, március 20. Lipót Szalvátor főherceg nejének, Blanka főhercegnének fia született. Ugy a főhercegné, mint az újszülött főherceg jól van.

Berlin, március 20. Harden Miksa, a Zukunft kiadója, akit a Kampf mit dem Drachen című cikke miatt hat várióságokra ítéltek, ma kezdte meg büntetését Weichselmündében.

Gotha, március 20. A gothai tartománygyűlés ma, mint első a német tartományok között, választott szociál-demokrata képviselőt alelnöknek. Ugyan elnöknek Liebetru fölpolgármester, szabadlevű képviselőt, alelnökké Bock socialista bíródalomgyűlési képviselőt választották meg.

A Reichsrathból.

Bécs, március 20. (Képviselőház.) Az elnöki bejelentések közt van Schönerer kérdése a miniszterelnökhöz, vajjon az hajlandó-e a magyar kormányt egyetértve arra indítani a külügyminiszter, hogy Angliának és a délafrikai köztársaságoknak felajánlják Ausztria-Magyarország közvetítését. A megokolásban az interpelláló utal a hágai egyezmény második cikkére és kiemeli, hogy Ausztria-Magyarország bármely más nagyhatalomnál inkább volna abban a helyzetben,

hogy mint a hágai egyezmény egyik aláírója, az intervenció köteleességét teljesíti, mert Ausztria-Magyarország érdekeit a közvetítésnek Anglia részéről való visszatartásba legkevésbé sem érintené. Ausztria-Magyarország Angliától sem várhat és nem is tarthat tőle.

A pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be a közös aktívákól eredő pénzüsszegek hovatordítása iránt.

Az osztrák csatorna-ügy.

Bécs, március 20. A képviselőház vasutügyi, szeszdó-ügyi és csatorna-ügyi bizottságai ma ülést tartottak. A csatorna-ügyi bizottságban Koerber miniszterelnök a trónbeszédre utalva kijelentette, hogy a kormány a vizutak ügyét közgazdasági programja egyik főpontjának tartja és teljes mértékben elismeri a mesterséges vizutak kiépítésének szükségességét és a hozzájuk csatlakozó folyami utak szabályozását. Amde a kérdés megoldásánál az állambiztartás egyensúlyának fenntartását és a bizottság tagjai által is méltányolt nagy technikai nehézségeket sem szabad figyelmen kívül hagyni. Csak egy kis időt engedjenek a kormányának — így fejezte be beszédét a miniszterelnök — és a kormány megfelelő alakban be fogja nyújthatni ezeket a törvényjavaslatokat a vizutak hálózatának biztosítása érdekében és a kellő óvatossággal és megfontolással, de a szükséges határozottsággal is komolyan hozzá fog láthatni ehhez a nagyfotosságu akcióhoz.

Végül Koerber miniszterelnök közölte, hogy a bejelentett törvényjavaslatot mindjárt a busvéii szünet után fogják a ház elé terjeszteni.

Milán emlékezete.

Belgrád, március 20. Ma, Milán király halálának negyvenedik napján, a székesegyházban rekviem volt, amelyen Sándor király, a miniszterek, a diplomáciai kar és a több hivatalnokok jelentek meg.

Stöcker.

Berlin, március 20. A birodalomgyűlés mai ülésén egy kis vita folyt az egykor oly hírhedt udvari prédikátor. Stöcker fölött, kinek újra az arcába vágják, hogy pap létére hamisan esküdött és Bebel végérvényesen azt mondta róla, hogy gyógyíthatatlan moral insanityban szenved.

A khinai bonyodalom.

Washington, március 20. Itt attól tartanak, hogy a Pekingben folyó kártérítési tárgyalások egyes hatalmak követelési miatt meg fognak hiúsulni. A pekingsi amerikai követ nyugtalanító jelentést küldött. Ugy látszik, hogy a kövelek nem tudnak megegyezni.

London, március 20. A tiencini eset elvesztette akut karakterét. A brit kormány Waldersee ajánlotta választott bírót, amihéz Oroszország valószínűleg hozzá fog járulni.

Páris, március 20. A New-York Heraldnak jelentik Tiencinből, hogy Waldersee tegnap Vogak orosz tábornokkal és Campbell angol tábornokkal érkezett. Az orosz tábornok kijelentette, hogy amig az angolok az Oroszország követelte területről vissza nem vonulnak, minden felelősséget elhárít magáról. Campbell kijelentette, hogy a kapott instrukciók értelmében nem adja fel pozícióját. Waldersee azt ajánlotta, hogy a vitás terület őrzését a tárgyalás befejezéséig valamely semleges hatalomra bizzák. Az orosz tábornok visszatartotta ezt az ajánlatot, mire Waldersee visszatért Pekingbe.

Tegnap megint viszálykodás volt az angolok és a franciák között, amelynek azonban nem voltak komoly következményei. Az oroszok valószínűleg segítőcsapatokat küldenek Port-Arthuron át Tiencinbe.

New York, március 20. Az Evening Post washingtoni értesülése szerint az Egyesült-Államok azt indítványozták, hogy az összes kártérítéseket egy összegben állapítsák meg, de úgy, hogy azt Khina meg tudja fizetni, azután pedig minden hatalmasság állapítsa meg a maga kártérítési követelését.

London, március 20. A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből: Az angol-orosz incidens dolgában a helyzet egyik részén sem változott. Waldersee ideérkezett. Az angol és az orosz parancsnok a kormányok utasítására vár.

Shanghai, március 20. (Reuter.) A China Gazette a következő táviratot közli Tokióból e hó 20-áról: A japán kikötőkben levő orosz hadihajók elindultak Koreába. A japán hajóhadat készletbe helyezték, hogy szükség esetén azonnal elindulhasson a koreai partokra.

Franciák és berberek.

Algír, március 20. Cervieres tábornok e hó 10 én kemény harc után megszállta Palmina oázist. Pászor város lakossága megadta magát és hadisarc fizetésére, tuszok adására és a fegyverek kiszolgáltatására kötelezte magát. A marokkói berberek visszavonultak Tafinet felé.

A francois kulturvita.

Páris, március 20. A képviselőház folytatta az egyesületi törvény tárgyalását. Trache módosítványt nyújtott be, amelyben azt kívánja, hogy a szabad-közműesekre ugyanazokat a rendelkezéseket alkalmazák, mint az egyházi kongregációk tagjaira. A ház a módosítványt 519 szavazattal három ellenében elvetette és az egész 13. cikket 311 szavazattal 232 ellenében ellogadta. Azután áttért a 14. cikk tárgyalására, amely a nem engedélyezett kongregációk tagjainak megtiltja a tanítást.

A dél-afrikai szabadságharc.

London, március 20. A Standard értesülése szerint a Bothával folytatott tárgyalások azért húsultak meg, mert Kitchener ragaszkodott ahhoz, hogy a fokföldi lázadókat és azokat a boer tiszteteket, akik árulást követtek el vagy a civilizált hadviselés ellen vétettek, kirekeszték az amnesztziából. A Times a következőket írja: Alapos ok van arra a föltevésre, hogy Botha maga szívesen véget vetett volna a háborúnak, mert hiszen jól tudja, hogy a további harc eáltalán és csak árt a boerek érdekének, de tudvalevő, hogy bizonyos boer vezetők, akiknek még van egy kis auktoritásuk, engesztelhetetlenek. Nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy a háborút fáradhatlan energiával folytassuk.

Amsterdam, március 20. Krüger ma kijelentette, hogy egy pillanattig sem hitte, hogy Botha kapitulálni fog. Botha csak azért tárgyal Kitchener fölteteleiről, mert ezzel időt akart nyerni. A harcól boerek, akiknek nincsen vesztési valóguk addig fogják a háborút folytatni, amig utolsó emberük is el nem esik, vagy fogságba nem kerül.

Brüssel, március 20. Krüger jelentést kapott arról, hogy a béketárgyalások során Schalk-Burger alelnök a transvaali államok teljes függetlenségének elismerését és Milner kormányzó eltávolítását követelte, ennek fejében pedig hajlandó volt külügyi kérdésekben Anglia fennhatóságát előismerni és az aranybánya-ideket átengedni.

London, március 20. Nagy és kellemetlen feltűnést kelt Chamberlain gyarmatügyi miniszter kijelentése a képviselőház ülésén, hogy a délafrikai béketárgyalások megakadtak. A közvélemény elégtelent, mert szinte bizonyosra vették, hogy a tárgyalások Botha és Kitchener között sikerre vezetnek és a háború véget ér. Most már élénk érdeklődéssel várják a tárgyalásokra vonatkozó kétkönyvnek mára ígért közzétételét. Ebből fog kitűnni, mi körül forgott tulajdonképpen az alkudozás, mily föltételeket szabott Angolország és mi oka volt a boerek visszatartó magatartásának.

London, március 20. Steyn elnök hír szerint most Paardebergben van. Néhány nappal ezelőtt vérhasban betegedett meg.

De Aar, március 20. Azt a három hollandi gyarmatost, akikre rábizonyult, hogy 6k okozták Tsaibosch mellett a vasuti szerencsétlenséget, amelynél 5 ember elpusztult, ma kivégezték. Két más gyarmatost öt évi fegyházra ítéltek.

A pestis.

Melbourne, március 20. Brisbanében és Perthben több pestiseset fordult elő.

Fokváros, március 20. Ma öt ember betegedett meg pestisben, köztük három európai.

Durban, március 20. A Fokvárosból ideérkezett Rostincaastle gőzöst vetégtázzár alá vették, mert egy pestiseset fordult elő rajta.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.7/16 (8.9/16). Aprilisra 8.03 (8.14). Juniusra 8.05 (8.15). New-Orleansban helyben 8.5/16 (8.7/16). — Petroleum: Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphában 8.— (8.—). Refined in Cases 9.10 (9.10). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zeir: Western steam 8.20 (8.20). Robe és Brothers 8.85 (8.80). — Tengeri irányzata állandó. — Márciusra 49.— (49.—). Májusra 46.7/8 (46.7/8). Juliusra 46.7/8 (46.7/8). — Buza irányzata igen szilárd. Piros őszi helyben 82.— (81.7/8). Márciusra 80.7/8 (80.7/8). Májusra 81.7/8 (80.7/8). Juliusra 81.— (80.7/8). Szept.-re 80.7/8 (79.7/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.7/8 (1.7/8). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 7.7/8 (7.7/8). Márc.-ra 5.55 (5.60). Juliusra 5.60 (5.65). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Cukor: 3.7/8 (3.7/8). — On: 26.40 (26.25). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata igen szilárd. Márciusra 75.7/8 (75.—). Májusra 76.7/8 (76.7/8). Tengeri irányzata állandó. — Márciusra 40.— (40.—). — Zeir: Márciusra 7.87 (7.82). Májusra 7.87 (7.82). — Szalonna short clear 8.10 (8.—). — Sertésbús: Márciusra 16.75 (16.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Találkozás előtt.

Találkozom veled ma este
S együtt leszek veled,
Elgondolom magamba' százszor,
Mit mondok majd neked.

Elmondom, hogy csak benned élek,
Hogy általad vagyok,
Te vagy reményem, érted fojtok
Munkába éjt-napot.

Ha te velem vagy, küzködésem
Nem lesz haszontalan,
De nélkülöd célt hoz nem érek, —
Sorsom kezébe' van.

Elgondolok még többet ennél,
Hogy elmondom neked,
Ha majd leszál az édes este
S együtt leszek veled . . .

S ha majd leszál az édes este,
Tudom, hogy mint leszen:
Egy szó se' jut majd az eszembe,
Csak hosszan, némán révedezve
Rád függesztem szemem . . .

Csergő Hugó.

† **A restaurált freskók.** Parma lakosságát rendkívül fölzárgatta egy páрмаi újságnak az a híre, hogy Correggionak a San Giovanni evangelista templomban levő világhírű freskói háromnegyed részben tönkrementek. Ezer meg ezer ember tödült a János-templom felé, amely az olasz művészet aranykorából származó gyönyörű kupolás épület s nagy hámulatukra úgy találták, hogy Correggio freskói szokatlan színpompában ragyognak. Az előbbi szépművészeti miniszter pár hónap előtt elrendelte, hogy azt a repedést, mely a kupolán támadt, javítsák ki. Ekkor fölfedezték, hogy Correggio freskóit, amelyekről minden utikönyv azt írja, hogy nagyon nehezen láthatók, porból és gyertyakoromból képződött réteg borítja. Elhatározták, hogy e réteget eltávolítják s ezzel a páрмаi szépművészeti akadémia Bigonit, a jeles restaurátort bízta meg. Van Parmában egy műtörténész, ki több munkát írt Correggionak festési modoráról s szerinte az a sajátosság árnyék, mely Correggio freskóját borítja, onnan származik, hogy Correggio e freskójánál egészen különös alapozási módszert használt. A páрмаi tudós műtörténész férfit, aki erre a tudományos fölfedezésére fölötté nagyon büszke volt, magánkiel volt fölháborodásában, mikor Bigoni a sajátosság árnyékot úgy távolította el, hogy a freskó fölületét óvatosan kenyerbéllel dörzsölte. Lejött az egész „árnyék”. A tudós nyomban tiltakozó táviratot küldött a miniszternek s fulmináns cikkeket közölt

római és páрмаi lapokban a restaurátorról, aki a freskók háromnegyed részét elrontotta. Pedig voltaképpen régi színpompájába állította vissza a négyszázéves freskókat, a parmaiak örömére.

† **A pápa humora.** Hoff Frigyes János nemrégiben megjelent könyvében a következő kedves epizódot meséli el VII. Pius pápáról:

Egy ízben arra kérte az agg szentatyát egy művész, aki lefestette a pápa arcképét, hogy írjon a kép alá valami mondatot a névalíráásával. A festő a pápának különben sem valami tetszetős vonásait véletlenül még a valóságnál is csunyábban adta vissza, úgy hogy a pápa egészen elrémült tőle és nem akarta a festő kivánságát teljesíteni; látva azonban a kérelmezőnek kétségbeesett arcát, így szólt:

— No hát, legyen! és aláírta Máttyás 14. versének 27. sorát, amelyet Jézus mondott tanítványainak, mikor éjjel a tengeren megjelent nekik!

— Ne féljete! — én vagyok VII. Leo pápa!

† **A cenzor.** Finnországnak Wiborg nevű városkájában, mint északon mindenütt, nagyban virágzik az énekművészet. A többek közt van ott egy tekintélyes férfialeget, amelynek neve *Wiborgi daltestvérek*. Ősi népszokás szerint nemrég a dalegyesület alapításának emléknapját ülte. A termet, hol az ünnepséget rendezni akarták, zászlókkal, címerekkel, virágüzrekek pompásan földisztették, senki sem gondolt semmi rosszra, legkevésbé pedig a polliükára, dalolni, vidadni akartak csupán és semmi egyebet. De ósrégi dolog, hogy a rendőrség és a cenzura mindig többet lát, mint más közönséges halandó és bizony a jó wiborgi dalnokok sem kerültek el a felsőbbbség közelebbi érdeklődését. Az ünnep napján a polgári békének nagyhatalmu, feyveres őrzője nagy prüsszögés közt odapantaltta magát a bejárathoz és hősi erőlyel emelte föl szavát a terem díszítése ellen: Hogy semmi szín alatt meg nem engedik az ünnep megtartását, ha a derék dalosok le nem mondanak erről a botránnyal és alávaló politikai tüntetésről. Az egyik előjáró nyugodt némasággal nézett a dühtől tajtékozó állami egyéniség szeméi közé:

— De én nem tudom, mi az ördög tüzei önt annyira?

— Nem tudja? . . . Tehát ön valóban nem tudja, mit jelentenek a teremben több helyen használt *W. S. B.* betűk?

— Természetes, hogy tudom: *Wiborger-Sänger-Brüder* — így hívják az egyesületet s ezek a kezdőbetűi.

— Engem tart bolondd! Ez annyit jelent: *Wot Sswinja Bobrikow* (oroszul: *Bobrikow disznó kutya!*) *Bobrikow* ur pedig nem más, mint a ünnerszági kormányzó. És hiába volt minden okos beszéd. Bendőrség és cenzura nem hagyta magát eltántorítottatni,

hogy ebből a három betűből mindenki *Bobrikow* ur gyalázatát fogja kiolvasni és így az utolsó pillanatban kellett eltávolítani a címereket és zászlókat.

† **A fősvény vállalat.** *Mark Twain* Bostonban tartott legutóbbi felolvasásán a következő történetet mondta el:

Valami sziklarepezést dinamitrobbantással kellett elvégezni. A vállalat is zsuropi volt, természetes tehát, hogy a robbantó bányászban is jó adag fősvényesség volt. Kicsire vágta hát a gyújtó-kanócot. Kiszámította, hogy amíg a kanóc végig ég, addig ő elég távol lesz a robbanás helyétől és nem érheti semmi baj. Minthogy azonban nagyon fősvény volt, rosszul számított . . .

Meggyújtotta a kanócot és örületes gyorsasággal futni kezdett. . . Futott, futott — egyszerre megtörténik a robbanás. E pillanatban érzi, hogy repülni kezd fölfelé. Gyorsan, nagyon gyorsan. A földről nemsokára olyan kicsinek látszott, mint egy galamb. És még mindig repült fölfelé. Végre már csak egy kicsinyke pontnak látszott.

Azán kezdett lefelé esni. Szédületes gyorsasággal esett. A pont folyton nagyobbodott. Egyszerre rengeteg loocsanással belebukott a bánya mellett levő tóba. Kimászott a vízből, aztán mintha mi sem történt volna, folytatta a munkáját.

A legeredetibb a dologban, hogy a fősvény vállalat a szegény bányász béréből egy fél dollárt vont le *huszonhét percnyi munkátanságért*. Ennyi ideig tartott ugyanis a repülése!

† **A párisi színházak jövedelme.** A kiállítás esztendeje alatt a párisi színházaknak 12,600,000 frankkal nagyobb volt a jövedelmük, mint az előző esztendőben s ez az összeg a rendes évi jövedelemnek körülbelül 33 százalékát teszi s persze nyers bevétel. Az összes párisi mulatóhelyek, a színházak, hangversenytermek, táncos és énekes kávéházak, meg a nyíltáros bálók jövedelme 45,765,234 frankra rugott 1900-ban. Ehhez járul magán a kiállítás területén emelkedett mulatóhelyek 12,158,405 frankot tevő jövedelme. Az 1889-iki és 1878-iki nemzetközi kiállítások idején a színházak összes bevétele csak 32,159,566, illetőleg 30,657,400 frankot tett, 1899-ben, amely tehát rendes esztendő volt, 33,159,566 frank volt a teljes bevétel. Ami a színházakat külön-külön illeti, bevétel-többet dologban legelőt szerepel *Sara Bernhardt* színháza a maga 2 millió frankjával. *Sarah* színháza után az *Olympia-Variété* színház következik s ennek jövedelme 1,200,000 frank volt nagyobb, mint az előző esztendőben; sarkon követi a Nagy Opera, 1 milliónyi többlettel; összes bevétel dologban azonban ez a színház az első hely, mert a Nagy Opera 1900. évi jövedelme 4,080,667 frank volt. A *Comédie Française* jövedelme mindössze 22 ezer frankkal gyarapodott csak, ami természetesen a színházégésnek követke-

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(5) A hónap végén a futó ellenség után nyomul, a februári alkonyat félhomálya eltakar hősieséget és poltronságot egyaránt. Am a vezér lát és hall mindent. Hordszékével odaviteti magát a hónap végén gyalogsági zászló felé.

A zászló a polgári ruhás vézna fiatal ember kezében van. De a fiú így a zászló mellett nem is látszott emberi alaknak, vértől ázott arcával, vértől átitott ruházatával, mintha csak az átlövöldözött, foszlányokba szakadozott magyar zászló Cherubinja volna, kiomló vérvével hozzátapadva, mintegy összenőve a nemzeti ereklyével.

— Váltassa fel magát őrmester, — szólította meg a tábornok — hisz minden vére elfoly. — Az őrmester elesett, én csak a kintinos vagyok . . . a . . . zsidó kintinos. Ha gondolja, hogy kezem nem szennyezi be, hagyja nálam a zászlót tábornok ur, hibebe kezében nem lehet! . . .

— A zászló önnél marad hadnagy ur! De most előre, úgy mint a hidon haladt. Az ütközet után jöjjön hozzám, magam adok önnek tiszti kardot. Az ellenség kergetésénél a hónap végén gyalogság a Kossuth-huszárokkal találkozott.

— Te vagy az Dávid ott a zászló alatt?! kiáltotta Galambodi Miklós kapitány a zsidó fiura. A zsidó fiú nem válaszolt, nem tudott felelni, halotta, hogy megálljt vezényelnek, hallotta, hogy lefújnak a trombiták, látta a futó ellenséget, érezte, hogy lélekzete nehéz, vére mind jobban hagyja el, de lelke ott szárnyalt a rongyokba tépett zászlóval, míg minden izma zsibbadni kezdett, —

Fogják fel a zászlót! — kiáltott, azután elterült a földön.

Galambodi leugrott lováról, előbe vette a fiú véres fejét, azután hamar vizet hozatott a patak-ból. Kioldotta a zsidó fiú rongyos ruháit, kötözte, ahogy lehetett a sebeket.

Három nagyobb sebe volt. Egy a fején, egy a jobb vállán, egy a baloldalán; azonkívül több lápos kardvágás és karcolás.

A nehéz sebek láttára Galambodi ösztönyszerileg levette tiszti eskőjét.

— Derék gyerek lettél Dávid! A háromszinű zászló ereje volt benned, hogy idáig kiálltad. Kár, hogy csak a jó Isten látta! . . .

Pedig nemcsak az látta. . . A halottakat és sebesülteket összeszedni kiküldött tiszti a vezér egyenes utasításából már kereste a kis zsidó kintinos. „Tiszti pompával temessék el és tegyék melléje, ha elesett, adják kezébe, ha még él, a gyalogsági tiszti kardot,“ így szólt az utasítás.

Megtalálták, de sem nem élt, sem meghalva nem volt. A kardot kezébe adni nem lehetett, vele temetni még nem kellett. A tiszti kardot Galambodi kapitány vette át. Gyöngéden felkötötte derekára, hát ha felesleszi a hős vezértől küldött tiszti kard, mint ahogy nem hagyta elveszni a csatában a zászló.

Huszárköpenyegéből hevenyésztek ágat, úgy vitték a Galambodi huszárai Piski felé . . .

Látta-e, érezte-e az öreg Eliás, mikor fia a többi nehéz sebesült honvédtiszti közt először ébredt öntudatra.

Ágya felett a poleon volt elhelyezve szépen a honvéd-tiszti ruha, a tiszti eskő. fejénél a szögére a falon felfüggesztve a tiszti kard az ország címerek kardkötőjével.

Hisz fia is, a szegény, lázas Dávid, mikor először meglátta, igazán azt hitte, hogy abban az ígért jobb hazában van, ahol az emberek igazán egyenlők, ahol nincs sem zsidó sem keresztény, sem elnyomó sem elnyomott, ahol nincsen árny, csak fény és fény . . .

Alig tudott felemelkedni, hogy leakaszsa a fényes uj tiszti kardot. Az reá zuhant. Teljes erejével magához ölelte, szorongatta, csókolta és zokogott keservesen. Mintha nem az a tiszti kard volna az övé, de ő volna annak a kardnak valami hozzátartozója.

Az orvos jött . . .

— Lévy hadnagy ur ne izgassa magát. Azt mondták, mikor idehozták, hogy az ön szíve fényesebb is, erősebb is, mint az acél . . .

— Lévy hadnagy ur?! Az én volnék? Hát nem kintinos vagyok, aki minden csatában imádkozva vártam egy golyót, hogy lássák meg kiomló véremből, hogy csak olyan magyar vér, mint a többi jobbakk?

— Nyugtassa meg magát, a magyarok Istene látta, a dicsőséges tábornok tudja, hogy jó, nagyon jó vér volt az. Sok, igen sok jutott belőle a magyar földnek, de ha így viszi, kevés lesz a hadnagy urnak az, ami megmaradt.

— Elég kell, hogy legyen . . . Szőfogaod leszek, engedelmes leszek, mert élni akarok. Csak egy csatába, hogy részt vehessek az én . . . az én . . . honvédtiszti kardommal. Huzza ki ezred-orvos ur és kösse a jobb csuklómlra, orvosság az nekem, azzal akarok új erőt kapni, meggyógyulni, élni . . . hogy azzal hallhassak meg.

Az ezredorvos habozott.

— Kösse a kezesuklómlra, mert különben mind föltépem sebeim tapasztait — hörgött indulatosan Dávid.

Az orvos engedelmeskedett. A fényes új karddal földisztított kar értetlenül hanyatlott le az ágyra.

Látta-e, érezte-e az öreg Eliás, mikor már lábadozó fiának a kórágyon átadták a vitézségi érem ezüst koszoruját? . . . Galambodi őrnagy hozta fényes tisztek seregében. Ünnepe volt az egész tiszti kórházban.

(Folytatása következik.)

zése. Megfejtethetlen azonban a Théâtre des Nouveaux jövedelmének nagy arányú megesappanása. Ebben a színházban az „Osztigás Meit“ adtak szakadatlanul s az idei bevétel mégis 357 ezer frankkal maradt a tavalyi mögött. A jövedelem szaporodása különben a nagy idegenforgalomnak következménye, mert a Music-Hallon kívül egy színház sem drágozta meg helyárait.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K. Linka. Budapest. A fiatal ember a menyasszonyának csókolhat csak kezét, vagy annak a leánykának, aki azáá lesz. Máskülönbem sem nagy bűn különben a kézcsók, csak izléstelenség. Bizalmas viszony kell hozzá. Anélkül még asszonynak se csókolhat kezét a férfi, mert egy harmadikra olyan benyomást tehet, mintha közelebb állana a hölgyhöz, mint ahogy voltaképpen áll a dolog. Különbem a kézcsók dolgát nem szokás ilyen szigoruan venni, ilyen szempontokkal csupa botlásra bukkanna az ember. Ön az én nézetemre kíváncsi, tehát elmondom, hogy én a kézcsókkal nagyon takarékosan bánok, éppen azok miatt a szempontok miatt, amelyekről az imént szóltam. No meg azért is, mert azt hiszem, hogy a nőknek egyáltalában terhükre van az, ha mindentéle ember csókolgatja a kezüket s nincs kizárva, hogy annak az asszonynak, akinek szívesen csókolnék kezét, egy vagyok a mindenféle emberek közül.

Etikett. Tételes törvények nem szabályozzák a dolgot, de szokás bál után vizitelni annál a családnál, amelylyel sokat foglalkozott. A látogatásra vonatkozólag kikérhetet volna a leány anyjának az engedélyét, de nem tette ezt, még mindig helyrehozhatja a mulasztást, hiszen van közös ismerősök, aki megmondhatja, hogy szívesen fogadják-e esetleg az ön közlekedését. Egyáltalában kár az effélék fölött sokat töröngeni és az etikett kodexének rideg elmélete szerint eljárni. Tiszteleggel, jószándékkal, izléssel és tartózkodó udvariassággal többre megy az ember, mint az etikett minden tudományával.

G. S. Ön hosszu levelében azt írja, hogy a lincselés tulajdonképpen nem más, mint népies iormák között való esküdtszéki bíraskodás. Polgárok itélnek polgártársuk fölött a törvénykezési formák mellözésével. Hogy maguk hajtják végre az ítéletet, az az ön véleménye szerint változott az ítélet igazságosságán. Az bizonyos, hogy a lincselés az igazságszolgáltatásnak leggyorsabb iormája. Amerikában szédítő sebességgel buznak fel egy-egy lökötöt. Egy-kettő is függ. Perhalasztásról szó sem lehet. Az ön ítélete szakasztottan ilyen gyors és elharmarkodott a lincselés intézménye fölött. És e nagysietés mellett időt szakít magának csodálkozni a fölött, hogy a lincselőket, mint közönséges bűnösöket törvény elé állítják és becukják. Ej, ej, tisztelt lovagja a gyors igazságszolgáltatásnak, higgye el nekünk, ha ünt kétszer-háromszor meglincseltek volna, egész más véleményt formált volna magának a népies bíraskodás fölött. Már a második lincselésnél feltűnt volna önnek, hogy nem hallgatták ki, jogásnyelven szólva: hogy megfosztották ünt a védelem eszközeitől. Tudja-e ön, hogy mi a védelem? Az emberi társadalom emberisége. Aki etől a jogától fosztja meg a bűnöst, az maga is bűnös, legyen autokrata vagy néptömeg, az egyre megy. Ime az ön elméletének a esődjé. Semmi ok sincs tehát a lincselésért lelkesedni. És miért akarja ön Bali Mihály szájából kivenni a betévő falatot?

Dr. Cs. V. Bessenyei: Fényképek előállítása (1 korona 20 fillér), Gotthard: A fotográfia gyakorlata és alkalmazása (2 korona 40 fillér), Konkoly Miklós: Bevezetés a fotográfiaába, műkedvelőknek (1 korona 20 fillér), Moller: A fotográfálás elemei (4 korona), Schmiadt: A gyakorlati fotográfiaozás kézikönyve (6 korona.) Van egy Fényképzési Értesítő is. Elég a cím maga, a posta ugy is megtalálja.

Hivatalosítást. A kereskedelmi minisztérium 1901. évi költségvetésébe az államépítészeti hivataloknál föl van véve: 29 iómérnök 2600, 29 iómérnök 3200 és 29 iómérnök 2800 korona fizetéssel; 45 mérnök 2600, 45 mérnök 2400 és 45 mérnök 2200 korona fizetéssel; 23 segédmérnök 2000, 23 mérnök 1800 és 22 mérnök 1600 korona fizetéssel; 14 hivatalosítást 1400, 13 hivatalosítást 1200 és 13 hivatalosítást 1000 korona fizetéssel. Üzenetünk pedig azért késett, mert az adatok nem voltak kéznél.

G. B. Pécs. A művésznő megkapja a levelet, ha az Operához címezik. Hogy föllep-e az önkön koncertjén, bizony nem lehetünk a tudói.

Mérnök. Marosvásárhely. Olyan katolikus lelkészről, aki zsidó vallású nót és kath. férfut megeskétné, nem tudunk, — de zsidó főrabbit ismerünk, aki ünneppélyesen kijelentette, hogy a vegyes házasságokat bármikor szívesen megáldja. Ez dr. Rosenberg aradi főrabbi. Méltóztassék egész bizalommal hozzáfordulni.

Rozsnyó. 1. Dr. Kétly Károly egyetemi tanár (VIII. Szentkirályi-utca 13.) Dr. Terray Lajos egyetemi magántanár (VIII. Sándor-utca 7.) 2. T. B. már vagy tizenkét esztendeje nős. A felesége családnevét nem tudjuk.

2. A. 1. Mihelyt a harmadik már kijátszott, a másodiknak nincs joga semmit bemonadni. — 2. Lucidán = Zöldi Márton; — o. — = Molnár Ferenc; Pont = Sváb Tivadar. — 3. Az Éjjel után című vígjáték szerzője Hájós Sándor. — 4. Márkus József, Abrányi Emil, Gergely István.

L. E. (Iren.) Megfigyelésekben és színekben gazdag az írása, baj azonban, hogy igen rapszodikuskak a mondatai. A formában simaságra, esziszaltságra kell törekednie, különben nem éri el az irodalmi nivót a stílusa. Gonddalt és figyelemmel folytathatja a biztató kísérletezést.

H. E. Muraszombat. Ha betöltötte már a tizenhatodik évét és szülői beleegyezésüket adják írásban, jelentkezék a kerületi hadkiegészítő parancsnokságnál önkéntes belépésre. Ha a sorozáson testileg alkalmasnak találják, föl is veszik.

S. N. Vés. A poetica licentia mind a két grammatikai szabályellenességet megengedi. Különbem igen rosszul hangzik mind a két szó ebben az erőltetett formájában, keressen tehát inkább más kétémet.

V. J. Budapest. Altalános szokás, hogy az, amelyik üti a másikat jobb; e szerint a négy tizes irandó föl. Vannak azonban helyek, ahol ellenkező szokás divik.

Sz. L. A Budapesti Naplóba irt annak idején. Fiatal ember, a vallását nem tudjuk. Jelenleg a külföldön tartózkodik.

St. D. Nyiregyháza. Baleset következtében beálló rokkantság vagy részleges rokkantság esetére szól a biztosítás. A kötvényt a kiadóhivatal elküldte.

Dodó, H-n K-ly. A beérkezett versekre vonatkozólag minden hónapban egyszer együtt adunk választ.

A-x. Budapest. Ha van oka szóbeszédűtöl félni, a figyelemességet viszonzósa szóbeli köszönettel, de levelezőlapokat ne küldjön.

Svengali. 1. Albrecht-ut 4. — 2. Hé ab abszolút értéke van, esetleg kijavítják. — 3. Erzsébet-körút 2.

R. B. Bécs. A híres magyar kortestlogások produkálták már ilyet.

Gambrinus. Semmiféle díj nem jár érte.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban. Pozsonyól táviratozzák: Az 1902-iki mezőgazdasági kiállítás országos rendező-bizottsága ma tartotta Pozsonyban alakuló gyűlését. Résztvettek Tormay Béla miniszteri tanácsos, Bujanovics Sándor, az Országos Gazdasági Egyesület elnöke, Kazy osztálytanácsos, Engelbrecht borászati főfelügyelő, Balassa Árpád, a Mezőgazdasági Múzeum igazgatója, Vörös és Cserháty magyar-óvári gazdaakadémiai tanárok, Rubinek Gyula, továbbá Pozsony-, Bars-, Nyitra-, Trencsén-, Zalamegye gazdaegyesületeinek képviselői, Brolyt Tivadar pozsonyi polgármester, Kumlik Tivadar alpolgármester, Pálffy István gróf stb. A kiállítás védnökéül Frigyes főherceget fogják felkérni. Tiszteletbeli elnökök: Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Desseoffy Aurél, báró Vay Dénes főispán, gróf Pálffy István, a pozsonyi gazdaegylet elnöke és Brolyt polgármester. A rendező-bizottság elnöke Bujanovics Sándor. Alelnökökké Kumlik Tivadar alpolgármestert és Forster Gézát választották meg. Azután a rendezőbizottságot 6 csoportra osztották: 1. Állattenyésztés. 2. Mezőgazdasági termékek. 3. Borászat, kertészet és gyümölcsstermelés. 4. Gazdasági gépek. 5. Házi- és népiipar, ménészet és népisme. 6. Erdészet és vadászat. A hatodik csoport új. Csoport-elnökök lettek: Esterházy Mihály, Pálffy József grófok, csoportbiztos Lászlóffy erdőfelügyelő és Neogrady Kálmán. A többi csoportok tisztikarát is ma választották meg. Eddig 12 vármegye jelentette be részvételét. A kiállítás a Duna jobbparti liget diszkrétjében lesz, amelyet a város rendelkezésre bocsátott.

A Magyar Fővárosi Malomegyesület ma megyeri Krausz Lajos királyi tanácsos elnöklése mellett teljes ülést tartott. Az elnök jelentette, hogy az egyesület kiküldötteivel együtt résztvett a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesületének Temesvárt e hó 17-én tartott közgyűlésén, mely után a 3 malomegyesület küldöttei közös tanácskozást tartottak és elhatározták, hogy a juttatásokról által létesített közös elárúsító-iroda káros hatásainak ellensúlyozása végett a külföldről nagyobb mennyiségű zsákot szereznek be, melyet az egyes malomoknak az általuk bejelentendő szükséglet-hez képest fognak juttatni. A megrendeléssel pedig a Magyar fővárosi malom-egyesület fogják megbízni. A teljes ülés a megbízást elfogadta és tudomásul vette azt a bejelentést, mely szerint egy külföldi gyár ajánlata alapján biztató kiállítás van arra, hogy tetemes mennyiségű zsák lesz a kartellárakat meg nem haladó árban a magyar malomok részére beszerezhető. Ezzel kapcsolatban tárgyalta még az egyesület az esetleg a malomok által létesítendő jutaloni- és szövőgyár tervezetnek kérdését is.

Háziipari kiállítás. Az Országos Iparegyesület háziipari szakosztályának tegnap tartott ülésén nagy tetszés mellett mutatta be Nyegre László örs. képviselő Maramaros megye háziipari készítményeit. Az igen szép és érdekes háziipari cikkek közül egybe-

tott kiállítást a napokban Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is meg fogja tekinteni. A mai nap folyamán tömegesen keresték fel a kiállítást az érdeklődők és az egyesület ez uton tudatja, hogy a kiállítást vasárnap délig bezárólag tartja nyitva, vala, mint, hogy a kiállítás naponként reggeltől 9 órától délutáni 5 óráig tekinthető meg az egyesület helyiségében (VI. Uj-utca 4. I. em.)

Tavaszi luxuslövésár. A XVII-ik Luxuslövésár elővásárja ma kezdődött a Tattersall helyiségében. A bejelentett lovak legnagyobb része a telepre érkezett, a Tattersall telepén ma már igen mozgalmas élet uralkodott és már nagyon sok ló gazdát cserélt. A hivatalos luxuslövésár holnap, csütörtökön délelőtt kezdődik. A vásárok díjazással vannak egybekötve. A zsűri pénteken délelőtt kezdi meg működését.

Fizetéképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Wudy Antal kereskedő Bécs, Mayer Wolf kézműipar-kereskedő Sambor, Lihotzy Ede Morva-Osztrau, Pantelitch és társa Kragujevác, Drösler Róbert szabó Spitz, Rosenblith Lajos kereskedő Ér-Mihályfalva, Czihal Jakab lakatos Bécs, Fink Miksa és Zachariás szabók Bécs (Rockgasse 8.)

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 42.— korona pénzben, 42,50 korona áruban. Bécsben 41.— korona pénzben, illetve 41,10 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi március 20. Készlet 628 darab. Erkezett 800 darab. Összesen 1428 darab. Eladatot 900 darab. Maradt 528 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 88—94 koronájig, 220—280 kilogramm súlyban 86—94 koronájig, 320—380 kgr. súlyban 84—92 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kiús 80—84 koronájig. Malac 71— kgrig ——— korona. A vásár lanyha volt.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, március 20.

Változatlan irányzat és tartott árak mellett 20,00 métermásza buza került forgalomba. Finomabb minőség 2½ fillérrel drágább. Rozs 10 fillérrel magasabb. Tengeri és zab változatlan.

Eladatot:

Buza. Tiszavideki:	200 mm. 80 k. 8 K. 20 f.
	100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 700 mm. 77 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 77 k. 8 K. — f., 100 mm. 76-8 k. 7 K. 82½ f. felső, 100 mm. 76 k. 7 K. 90 f.
Pestvidéki:	100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 85 f.
Erdélyi:	400 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 200 mm. 77 k. 7 K. 82½ f., 300 mm. 77 k. 7 K. 80 f.
Bánási:	100 mm. 75 k. 7 K. 50 f.
Becskereki:	2900 mm. 75-8 k. 7 K. 65 f.
Zimonyi:	4000 mm. 73-3 k. 7 K. 32½ f.
Tolnai:	1900 mm. 75-7 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 74 k. 7 K. 40 f., 6 buza.
Raktári:	1850 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 2200 mm. 78-5 k. 8 K. 15 f., 1700 mm. 78-5 k. 8 K. 20 f., 1200 mm. 76 k. 7 K. 70 f.

Mind három hónapra.
 Lucerna: 25 mm. 40 K.
 Ross: 100 mm. 7 K. 62½ f.
 Tengeri: 100 mm. 5 K. 50 f.
 Zab: 100 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 6 K. 65 f.
 Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsdé szokásai szerint készpénzben 60 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
Tiszavideki	6	75	2,50	4,50	77	7,50	8,65
		75	2,0	7,16	80	8,00	8,10
		77	2,75	7,80	81	—	—
		78	2,80	7,90	82	—	—
Fehérmegyei		75	2,40	7,50	78	7,30	8,00
		76	2,50	7,75	80	8,00	8,05
		77	2,75	7,85	81	—	—
		78	2,80	7,90	82	—	—
Pestvidéki		75	2,40	7,50	78	7,30	7,60
		76	2,50	7,80	80	7,50	—
		77	2,65	7,75	81	—	—
		78	2,75	7,85	82	—	—
Bánási		74	2,35	7,40	76	7,70	7,30
		75	2,40	7,50	77	—	—
		76	2,50	7,65	80	—	—
		77	2,60	7,65	81	—	—
Bécs		73	2,50	7,00	78	—	—
		74	2,65	7,70	79	—	—
		75	2,70	7,80	80	—	—
		76	2,85	7,85	81	—	—

Egyéb gabonafélék	Kilós	50 kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj olorendű	70—72	7,40	7,65
	masorendű	—	7,30	7,40
Arpa	takarmany	60—62	6,35	6,35
	égetni való	63—64	6,00	6,00
	szőrtörcsere való	64—66	—	—
Zab	bánási	50—41	6,35	6,65
	—	—	6,15	6,35
Tengeri	—	—	6,35	6,45
Repos	uj kaposza	—	—	—
	bánási	—	—	—
Köles	—	—	6,10	6,30

A határidőszlet folyamán a következő költsékek történtek:
 Buza áprilisra . . . 7,68—7,69—7,70—7,71
 Buza októberre . . . 7,73—7,72—7,74
 Rozs áprilisra . . . 7,80—7,79—7,78
 Rozs októberre . . . 6,74—6,73—6,72—6,74
 Zab áprilisra . . . 6,88—6,46

Felöltő 9 frt, kammarn-öltöny 14 frt, havelock egész gallérral 9 frt. Mind tiszta gyapjuból. Rothberger Jakab eszáz. és kir. udvari ruha-szállító Budapest, Váci-utca 6. szám.

A kellemetlen szagot a szájából dohányszag után eltávolítja a

Lu-Sin

Eingetr. Warenzeichen bejegyzett árujelvény.

A torkot felhűsíti, szagotja a leheletet. Szónokok és énekeseknek megbecsülhetetlen. Egyedül készítő:

Marsner A. Königl. Weinberge (Böhmen).

Magyarországi vezérképviselet: BALÁZS CELÓSTIN, Budapest, VII., Csömörli-ut 16.

Főurada 48. Brixton-Road, London, SW.

Thierry A. gyógyszerész

emésztőszere (Digestiv)

valódi angol általános étel- és emésztési pora, mindennemű és főként gyomorbetegségeknél, hatásában fölülmehatatlan. Elvágygerjesztő és az emésztést előmozdító. Minden skatulyának a korszerű aláírásával kell ellátva lennie. Egy skatulyát 3 korona előjegyzés utáni átvétel után megérkezéskor küld.

Thierry A. gyógyszerész balzsam-gyára

Pregradán, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Továbbá kapható Budapesten: Török József, Dr. Egger Leo és J. gyógyszerüzében.

Millió embernek a Schneider-féle Páfrány-tokocskák (Galandocsihajító)

adatik vissza teljes egészükkel.

Pánitika gliszta fejleszti a páfrány-tokocskák által feldolgozott (6 per) aint teljesen elhajítják. Ekitűnő gyógyszer neucok a galandocsihajítóban. ha az gyomorban szenvedőket is biztosan meggyógyítja. A páfrány-tokocskák nem ártnak. Ha a fővezé nyílna jelen. Rendelésnél az ételkor megjelölné.

Egy eredeti doboz postai utánvétellel 8 korona, a más előjegyzés behűlésével 7 korona használati utalással együtt.

Egyedül valódi kapható:

Schneider József gyógyszerész-műl

Reicza, 16-utca 105.

BUTOR részletfizetésre

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháziak, valamint más hivatalos személyek kedvező feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztal- és kárpított bútortokot.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.

Sz.-utca sarok, I. em.

Építkezéskor 25 kr. letelepítési költségek ellen bérmentve küld fenti cég R. osztálya. 517

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magyar orvos tapasztalatai után legelőlegesen ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. orvosorvos.

Electrotherapial rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, legfőképpen a húgyhólyagbajokat, bajkóros sebeket, gyphist, az érfertőtlenítő utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikert

Electro-Massage

vagy **Psychrophor**

Állat, magömléseket, nőknél fehérfolyást befektető, komoly nállal, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ének utókövetkezmenyeket lépő-jött hátrérbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig

Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat

Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszereskről is gondoskodva lesz.

A legolcsóbb szabott árak!

Wolf Jakob

férfi- és fiuruha nagyruháza

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 22.

(a Kereskedelmi Bank mellett).

Saját készítményü

Tavaszi és nyári divatöltönyök a legdivatosabban elkészítve	12 forinttól feljebb
Felöltők	12 "
Jaquet és Fer. Józ. öltönyök	25 "
Ulsterek	15 "
Raglan	20 "
Tavaszi és nyári nadrágok	4 "
A legdiv. selyem-mellény különlegességek	4 "

A legnagyobb választék valódi angol, francia és honi szövetekben. — Mérték szerinti megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

A legolcsóbb szabott árak!

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

A ki

EGGER MELLPASZTILLAI

csak egyszer is használta, meg van győződve arról, hogy azok köhögését, rekedtségét, elnyálkásodását, a légzési szervek minden zavarainál gyors és biztos hatások.

Doboz: 1 kor. és 2 kor. Próbadoz 50 fillér. Fő- és szétküldési raktár: **NÁDOR-gyógyszerár,** Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

EGGER mellpasztilla csakhamar megszabadított!

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Hirdetmény.

A részvényesek mai napon tartott közgyűlésének határozata szerint az 1900. évre megállapított osztalék részvényenkint

36 koronával fog folyó évi április 1-től kezdve

az 1901. május 1-én esedékes 10. számú szelvények beszolgáltatása ellenében

Budapesten: a társaság pénztáránál,

Bécsben: a K. k. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél,

Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, vagy S. Bleichröder bankháznál,

Fiumében: a Fiumei hitelbank részvénytársaságnál,

M. m. Frankfurtban: M. A. von Rothschild & Söhne bankháznál az ezen beváltóhelyeknél szokásos üzleti órák alatt kifizettetik.

A szelvények hátlapjukon címbőllyeggel vagy aláírással ellátva, vagy pedig azok számait sorozám szerint tartalmazó jegyzékek kíséretében nyújtandók be, a mihez a szükséges nyomtatványok az említett beváltási helyeken ingyen kaphatók.

Budapest, 1901. évi március 19-én.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága.

AZ „ANKER”

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviseletőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítva 1858.

Összes vagyon ... 134 millió korona

Biztosítási állomány ... 500 millió korona

Eddigi kifizetések ... 221 millió korona

A nyoreményrészesüléssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályuk szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályuk szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — az egész biztosítási tartalom keresztül befizetett díjak 30%-a, illetőleg az évi díjak 1897 9%, 1898 12%, 1899 15% 1900 13% fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Olesó díjak. Kedvező feltételek.

A képzeltető legnagyobb biztonság.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviseletőség, (hová ügynösök iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Magyarországi Könyv-Nyomdászok és Betűöntők Játékonyági Köre

1901. évi március hó 24-én (vasárnap) tartja a fővárosi vigadó összes termelében —

Paraszt-Bálját,

mely ezuttal azért lesz érdekes, mert küzseünk jegyzője ott tartja meg lakóhalmát.

Belépti díj: előre váltva 2 kor. a pénztárnál 3 kor.

Uj Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

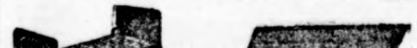
Dr. Mitzger

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Bndapest, VI., Terev-körút 44. I. em.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb **PAP PAP PAP**

1 Deszhabítald vasgőy 5 db kivethető matracoal	10.-	1 angol sodrony ágybetét	5.-
1 rongy paplan	1.80	1 tengerifü matraco	4.50
1 prima	2.80	1 afrique	5.-
1 cachmir paplan	8.80	1 löszér	12.-
1 satin	8.80	1 sülak kőper függöny	2.-
1 atlasz cachmir	4.80	1 tunis	1.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 gyapju	4.50
1 fodros selyem al. papl.	13.50	1 asztaltörtyő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.-	1 gyapju	12.-
1 ág	1.30	1 nagy szababányog	2.50
1 ágy	1.30	1 L	5.80
1 ágytelőke	2.50	1 ágytelőke L	0.85
1 gyapju	1.30	1 tapistry ágytelőke	1.50
1 jó löpökörde	4.60	1 mtr. jó fűtésőnyog	—40
1 telti pokróc	2.50	1 mintakötő	—75
1 szép fall szőnyeg	7.80		

GICHNER JÁNOS

paplan, matraco, és kárpítottáru gyáros, szőnyeg, függöny, vas-

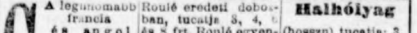
bütor stb. nagy raktár. (Bosson) tucatlak: 3.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-

sendelések pontosan eszékölötnönek, nem letető árak kicserélte-

nek, vagy a pénz visszadák.

Penk V., Deák Ferenc-tér 10. sz.

A legismertebb Roule eredeti dobo-

és angol (bosson) tucatlak: 3.

kont esomagoiva, tu-4, 6, 8 frt. Halhólyag

10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100

különlegességek, valódiak jótállás mellett.

Nőknek legújabb: **DIANAOV** Tűfel-főle, 3-8 frtüg.

Csakis: **Pollitzer Mór és Fianál,** BUDAPEST, Deák-uten 10.

Teések a címre figyelni!

